

Programma-evaluatie 2023

GEMEENTE OSS

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de aanbiedingsbrief bij de begroting 2023 spraken wij over ingrijpende gebeurtenissen in de wereld. We waren in oktober 2022 juist opgekrabbeld van de COVID-epidemie, toen we met de gevolgen van de Oekraïne oorlog te maken kregen. Denk aan de vluchtelingenstroom, de hoge energieprijzen en de sterk stijgende inflatie. Daarbij kwamen ook nog felle boerenprotesten, opkomende desinformatie en afnemend vertrouwen van inwoners in de overheid.

Tegelijkertijd – schreven wij – stonden we er goed voor. Lage werkloosheid, solide financiële positie van onze gemeente, stabiel bestuurlijk klimaat, veel initiatieven in de stad en dorpen, lage gemeentelijke lasten voor inwoners. We konden wel wat hebben.

Als we op 2023 terugkijken, dan is de belangrijkste conclusie dat we er uitstekend doorheen zijn gekomen. Natuurlijk heeft het Rijk haar steentje bijgedragen met het prijsplafond voor de energiekosten en met de energietoeslag. Dat heeft zeker geholpen. Maar de veerkracht van inwoners en ondernemers, het uitvoeren van onze lange termijn ambities uit het Coalitieakkoord Samen duurzaam vooruit en het samen optrekken met de samenleving hebben er vooral voor gezorgd dat we mooie resultaten hebben geboekt. We zijn onderweg naar een stabiele en sociale 100.000 gemeente, die groot genoeg is om onze stedelijke en andere ambities waar te maken en compact genoeg om elkaar te kennen en een zorgzame samenleving te blijven. Gebaseerd op menselijke ontmoeting: groeien en dichtbij blijven, die combinatie staat en blijft!

Natuurlijk hebben we in 2023 veel werk verzet, waarbij de volgende vijf speerpunten leidend zijn geweest.

De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit

We hebben ons tekort aan harde plancapaciteit in een flink tempo weggewerkt. Circa 2500 woningen zijn in 2023 in procedure gebracht en daarmee hebben we een stevige impuls aan de woningbouw gegeven. Onze intenties op het gebied van spoor en mobiliteit zijn een stap dichterbij gekomen. Hier is een lange adem noodzakelijk, om op de lange termijn investeringsagenda van het Rijk te komen. Daar zijn belangrijke stappen voor gezet. Het lidmaatschap van BrabantStad, dat medio 2023 verkregen is, helpt ons daarbij.

De klimaatopgaven en de energie transformatie

Medio 2023 is de koersnota klimaatadaptatie vastgesteld: onze kapstok voor de komende jaren. Deze geeft richting voor maatregelen die nodig zijn op het gebied van waterveiligheid, wateroverlast, hitte en droogte en het versterken van klimaat robuuste ecosystemen. De uitvoering nemen we inmiddels ter hand.
Daarnaast is voortgang geboekt bij de Duurzame Polder. Van vele mogelijkheden en varianten koersen we af op een Voorkeursvariant, die dicht bij de oorspronkelijke uitgangspunten blijft. Natuurlijk zijn er tal van onzekerheden, zoals netcongestie en de wensen van Defensie.

Goede dienstverlening en transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein

De Osse samenwerkwijze staat als een huis. De drie eenvoudige vragen: Ik wil, Ik kan, Ik heb nodig, hebben een krachtige werking. Deze drieslag wordt op steeds meer terreinen in het sociaal domein toegepast en allang niet alleen meer binnen het kader van Proeftuin Ruwaard. Het levert betere oplossingen op en sorteert voor op de toenemende vergrijzing en de verwachte stijging van het beroep op zorg. De landelijke akkoorden zoals Integraal Zorg Akkoord en Gezond en Actief Leven Akkoordvoeren we, samen met partners, voortvarend uit. De zorgen over stelselverandering en toereikende financiële compensatie van kosten houden onze aandacht.
We zijn er trots op dat ons Klant Contact Centrum in 2023 erin is geslaagd is om van de 100.000 telefoontjes van inwoners met concrete vragen er 70.000 onmiddellijk te beantwoorden. Niet wachten, niet doorverbinden, gelijk weten waar je aan toe bent.

Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad

Op de dag dat het College deze Programma-evaluatie vaststelt, wordt het hoogste punt van het Walkwartier bereikt. Daar is in 2023 keihard aan gewerkt: 131 woningen, de bibliotheek, en winkelruimte en horeca die nog gevuld moeten worden. Het levert een enorme versterking van het centrum op.
Maar we hebben meer bereikt: locatie profielen, evenementenbeleid, vergroening. Het draagt allemaal bij, naast de vele activiteiten die ondernemers en het centrummanagement organiseren, aan een levendige stad. Daarnaast worden de plannen voor de nieuwe Lievekamp steeds concreter en vindt dit jaar besluitvorming over het Definitief Ontwerp plaats.

Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen

Oss is stad en platteland. Een levendig centrum en vitale dorpen. In 2023 zijn de plannen voor Macharen, Ravenstein, Overlangel en het MFA Noord West een stuk concreter geworden en het Slotje in Herpen is opgeleverd en in gebruik genomen. Voorbeelden van waar de gemeente zorgt voor het gebouw en de inwoners voor ontmoeten, naar elkaar omkijken, zorg voor elkaar. Veelal gedragen door betrokken inwoners die we vrijwilliger noemen. Wij realiseren ons dat deze inwoners voor onze dorpen van onschatbare waarde zijn.

Maar uiteraard hebben we veel meer gedaan: in deze terugblik leggen we daarover verantwoording af. Van Wmo verstrekkingen tot huisvuil ophalen, van ondersteunen van inwoners initiatieven zoals het Urban Ox Park tot investeren in weerbare medewerkers, van een nieuwe aanpak Geldzorgen tot de koersnota Mobiliteit. Grote plannen en kleine acties die bijdragen aan het goede leven in Oss. Wij gaan daarover graag met u in gesprek.

Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,	De burgemeester,
drs. H. Mensink	drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	2
Inhoudsopgave	4
Leeswijzer	5
Programma's	6
Programma 1. Welzijn en zorg	7
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	15
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	23
Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte	30
Programma 5. Economie	35
Programma 6. Centrum	41
Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	46
Programma 8. Veilige omgeving	52
Programma 9. Besturen in verandering van tijden	61
Programma 10. Financieel beleid	71

Leeswijzer

Inleiding

Het doel van de programma-evaluatie is om in hoofdlijnen terug te kijken op het uitgevoerde beleid in het afgelopen jaar. Het gaat om een beleidsmatige verantwoording op programmaniveau. Bij het jaarverslag en de jaarrekening volgt ook de financiële verantwoording over 2023.

De programma-evaluatie is (samen met het jaarverslag en de jaarrekening) het sluitstuk van een cyclus. Het biedt de mogelijkheid om te reflecteren voordat we starten met een nieuwe cyclus. De input van deze evaluatie, kan samen met de omgevingsanalyse, gebruikt worden als input voor de kadernota als start van een nieuwe cyclus.

Per programma geven we antwoord op:

- Wat wilden we bereiken?
- In hoeverre hebben we onze doelstellingen bereikt?
- Wat deden we om de doelstellingen te bereiken? Dit toont de meest relevante activiteiten die we als gemeente in 2023 uitvoerden.
- Wat zouden we anders kunnen doen? Hiermee reflecteren we op mogelijke verbeteringen in het beleid en/of keuzes.

Met het beantwoorden van deze vragen zijn de programmateksten voor het jaarverslag van 2023 ook voor een groot deel gereed.

De programma-evaluatie bestaat uit de indeling van programma's uit de programmabegroting 2024-2027. Dat geldt ook voor de bijbehorende doelstellingen en indicatoren.

Hoofdlijnen

Deze evaluatie geeft de hoofdlijnen weer per programma. We formuleren zo kort & krachtig mogelijk. Het doel is niet om volledig te zijn. Het accent ligt bij de uitgevoerde activiteiten. De bereikte resultaten (de effecten) zijn soms moeilijk vast te stellen. Dat geldt ook voor de relatie tussen oorzaak-gevolg. We zoeken naar een passend evenwicht om te monitoren wat de (meerjarige) effecten zijn van beleidskeuzes.

Programma's

Programma 1. Welzijn en zorg

1. Inleiding

De begrotingsprogramma's 1, 2 en 3 gaan over het sociaal domein in Oss. In de drie hoofdstukken staan veel verschillende deelonderwerpen. In de alinea's hier direct onder staat wat ons bindt in het sociaal domein.

Vanuit het sociaal domein werken wij aan een veerkrachtige en inclusieve samenleving in Oss. Wij streven ernaar dat iedere inwoner mag meedoen. Wij doen dat vanuit de volgende waarden:

- Mens centraal. We stellen de mens centraal, we sluiten aan bij wat mensen zelf willen en kunnen. We doen hierbij recht aan de waardigheid van iedere inwoner van Oss. Inwoners willen zoveel mogelijk eigen regie en verantwoordelijkheid over hun leven en hun leefomgeving. Zij doen en kunnen veel zelf en samen met hun omgeving. Het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld bij sportclubs, scholen en culturele instellingen, is van grote meerwaarde voor de gemeenschap.
- Nabijheid. We weten wat er leeft en speelt in buurten, wijken, dorpen, stadjes. We kennen de inwoner en de inwoner kent ons. Daarom zijn we makkelijk benaderbaar. Ondersteuning is nabij en waar mogelijk ingebed in de sociale structuur in de dorpen en wijken. Zodat we bijdragen aan actieve en verantwoordelijke gemeenschappen.
- Eenvoud. We werken vanuit de bedoeling en doen wat nodig is, passend bij de inwoner en zijn mogelijkheden. We maken steeds de afweging hoe we administratieve processen voor inwoners, onze samenwerkingspartners en de gemeentelijke organisatie kunnen vereenvoudigen.
- Vakmanschap en partnerschap. Onze medewerkers zijn deskundig, hebben de juiste competenties en blijven leren. Ze zijn hierbij in staat waarderend en zonder vooroordeel het gesprek aan te gaan. Goede ondersteuning voor onze inwoners kan de gemeente niet alleen. We hebben de partners in het sociaal domein nodig om hieraan bij te dragen. Daarom bouwen we aan netwerken en participeren hier actief in. Professionals vanuit verschillende afdelingen en organisaties en inwoners werken waar nodig integraal samen. Hierbij is de Samenwerkwijze uitgangspunt.

Binnen het sociaal domein werken we vanuit deze waarden aan ons dienstverleningsconcept, onze werkprocessen, aan de vakmanschapsontwikkeling van onder andere onze consulenten, en aan onze digitaliseringsagenda.

Inhoudelijk onderschrijven we de landelijke agenda voor het sociaal domein. Dat betekent investeren in herstellen van bestaanszekerheid, vergroten kansengelijkheid en gezond leven makkelijker te maken.
Naast passende dienstverlening aan onze inwoners en de transformatie van het sociaal domein sturen we op de betaalbaarheid van het geheel.
We sluiten aan bij de talenten, mogelijkheden en behoeften van inwoners. Wanneer het niet vanzelf gaat, bieden we ondersteuning, zorg en opvang. Deze ondersteuning is gericht op zoveel mogelijk zelf en samen doen: in netwerken in de buurt of wijk. Waar nodig zorgen we voor (specialistische) ondersteuning en zorg. We kijken integraal naar de hulpvraag van inwoners, bijvoorbeeld in een combinatie van welzijn, zorg, werk, schuldhulpverlening en armoede-ondersteuning. Meer gebruik maken van de mogelijkheden van de inwoner en aansluiting bij de leefwereld vraagt een andere houding en andere manier van werken van professionals. Dit is een langdurig verandertraject. Om te komen tot een integrale oplossing voor de inwoner werken we vanuit de disciplines werk en inkomen, welzijn, zorg, veiligheid, schuldhulpverlening samen.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ondersteuning en zorg in de Wmo

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *In Oss helpen we elkaar en kan iedereen meedoen (sociale basis)*
- *Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning*
- *Voorzieningen zijn vindbaar, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben in 2023 gewerkt aan drie hoofddoelstellingen van onze lokale Wmo: werken aan een sterke sociale basis, zorgen voor ondersteuning van inwoners in kwetsbare posities en zorgen dat onze voorzieningen vindbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn. We hebben flinke stappen gezet om onze dienstverlening verder te verbeteren en professionaliseren. Zo is geïnvesteerd in vakmanschapsontwikkeling, digitalisering en eenduidige processen voor onze toegang. Ook wordt steeds duidelijker dat we staan voor een enorme opgave, namelijk de zorg toekomstbestendig maken en houden. De landelijke akkoorden IZA en GALA die hierop gericht zijn, hebben dan ook veel aandacht gevraagd in 2023. Substitutie van ondersteuning is nog meer dan voorheen het sleutelwoord. De visie op de sociale basis en diverse regionale beleidskaders die in 2023 zijn vastgesteld, helpen ons om richting te geven aan ons handelen. In onderstaand activiteitenoverzicht staat op welke manier daaraan gewerkt is en wat het opgeleverd heeft.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Voor de regio Brabant Noordoost-oost zijn het Regionaal beleidskader Wmo 2024-2028, het Koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2024-2028 en de centrumregeling medio 2023 vastgesteld. Ook is het regioplan voor de uitvoering van het IZA in RNOBB vastgesteld.
- Dagontmoeting en informele activiteiten in de wijk:
    - Steeds meer inwoners met een hulpvraag of gevoelens van eenzaamheid nemen deel aan informele collectieve activiteiten, waardoor we zwaardere ondersteuning uitstellen of voorkomen. In veel gemeenschapshuizen is een huiskamerfunctie ingericht of uitgebreid. Ook het samen eten is op steeds meer plekken in wijken en kernen te vinden. Op bijna alle activiteiten in de wijk zien we een groei.
    - We hebben subsidie verleend aan het experiment Zorgbuurthuis ’t Hageltje om te onderzoeken of we voor de bewoners ervan de Wmo-zorg goedkoper en efficiënt kunnen organiseren. De dagontmoeting die in 2022 in de Berchplaets in Berghem is gestart voor thuiswonende inwoners met beginnende dementie of andere gezondheidsbeperkingen draait goed. Een tweede dagontmoeting loopt nu in De Snoeck in Lith en een derde is in ontwikkeling in Ravenstein. We verlenen de zorgcoöperaties subsidie voor de huisvestingskosten vanaf 2024. Hierdoor houden ze meer tijd en financiële ruimte over voor hun activiteiten.
    - In alle kernen, dorpen en wijken van Oss organiseert ONS welzijn inloop en (financiële) spreekuren met inzet van voornamelijk vrijwilligers en ondersteund door professionals en netwerkpartners. We zien de aanmeldingen voor hulpvragen afnemen vanwege de spreekuren. ONS welzijn evalueert op dit moment hoe het loopt, wat goed gaat en wat beter kan. Zo onderzoeken we in hoeverre de verschillende spreekuren meer gezamenlijk kunnen worden georganiseerd.
- In alle wijken en kernen is nu door inwoners en ONS Welzijn een Sociale Agenda opgesteld. Waar de Sociale Agenda nu 2 jaar loopt is gestart met de evaluatie ervan.
- De visie op Sociale basis Oss 2040 is eind 2023 vastgesteld als richtinggevend kader voor ons beleid en activiteiten.
- Mantelzorg wordt steeds belangrijker; momenteel werken we aan nieuw mantelzorgbeleid. We hebben hierover verschillende keren met de Adviesraad Sociaal Domein gesproken, en gaan nog in gesprek met mantelzorgers zelf. Daarnaast hebben we bestaande voorzieningen en lokale initiatieven een extra impuls gegeven met de GALA middelen. We hebben ingezet op bewustwording van mantelzorgers. Hierdoor zijn de mantelzorgcomplimenten van 1.200 aanvragen gestegen naar 1.841 aanvragen. Tot slot was er eind 2023 weer een Kerstcircus voor mantelzorgers.
- Samen met HUMO (huisartsenvereniging in Oss e.o.) werken we aan voldoende huisartsen in Oss en een goede samenwerking met de huisarts in de wijk.
- We hebben uitwerking gegeven aan de evaluatie Proeftuin 2022 door het organiseren van een subsidietender voor de wijken Ruwaard en Ussen. Daarnaast is het handboek Samenwerkwijze opgeleverd ten behoeve van verder doorontwikkeling van dit gedachtengoed.
- In het kader van Zorg en Veiligheid hebben we in 2023 gewerkt aan de doorontwikkeling van het model Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). We hebben, samen met onze partners, nieuwe afspraken gemaakt rondom dit opschalingsmodel voor casuïstiek. Verder is de wet aanpak meervoudige problematiek (WAMS) controversieel verklaard. Bij de ontwikkeling van onze processen houden we wel reeds rekening met de

WAMS. Tot slot zijn we de regionale samenwerkingsafspraken voor de wet verplichte GGZ (WVGGZ) aan het herzien.

- Rond jeugdgroepen en overlastgevende jongeren werken we samen met jongerenwerk (ONS welzijn) en straatcoaches (Secutor). Eind 2023 zijn we gestart met het evalueren van deze samenwerking. Groepen zijn steeds meer fluïde, dit vraagt een herijking van onze aanpak en samenwerkingsafspraken. Verder is er vanaf 2023 structureel budget voor de inzet van HALT, waarbij we jaarlijks bepalen bij welke groepen en thema's de prioriteit ligt. Tot slot wordt op Maasland niveau samengewerkt met onder andere de politie en het RIEC, met een gepland vervolg van de ZICHT-sessie in 2024.
- De woonzorgvisie is eind 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. We zijn gestart met de uitvoeringsagenda.
- De aanbesteding Huishoudelijke verzorging (HV) is afgerond. Vanaf 1 januari zijn de nieuwe contracten ingegaan. Hierbij maken we onderscheid tussen HV als algemene voorziening en HV als maatwerkvoorziening.
- Beschermd wonen en maatschappelijke opvang: Vanuit het regionaal koersdocument psychisch kwetsbaar hebben we zowel regionaal als lokaal diverse dingen opgepakt. Voorbeelden zijn:
    - De doordecentralisatie van Beschermd Wonen: we zorgen voor een gelijktijdige opbouw en afbouw van voorzieningen in de regio, waaronder de ontwikkeling van nieuwe ambulante ondersteuning (beschermd thuis). Oss blijft hierbij de centrumfunctie vervullen.
    - We werken verder aan de transformatie van de Maatschappelijke Opvang met als doel het verbeteren van de in-, door- en uitstroom in de regio. Waar mogelijk voorkomen we instroom en verkorten we de duur van de opvang.
    - We geven invulling aan het terugdringen van dak- en thuisloosheid; in 2023 nam Oss deel aan een nieuw type telonderzoek (Ethos-light telling). De resultaten hiervan nemen we mee in ons plan van aanpak dak- en thuisloosheid.
    - We hebben de afspraken over uitstroom naar een zelfstandige huurwoning met woningbouwcorporaties en zorgaanbieders voor de doelgroep psychisch kwetsbare mensen en dak- en thuisloze personen doorontwikkeld en meegenomen in prestatieafspraken met woningbouwcorporaties.
    - We hebben meer kennis met betrekking tot GGZ naar de wijken gebracht in de vorm van een regionale consultatiefunctie GGZ en een pilot met Ons Welzijn. Ook zijn we bezig met het opzetten van een zelfregiecentrum.

2.2 Jeugdhulp

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Jeugdigen in onveilige situaties worden beschermd*
- *De hulp voor de jeugdige is zo dicht mogelijk bij huis, nabij het gezin*
- *Er is passende (specialistische) jeugdhulp voor de jeugdigen die dit nodig hebben*
- *Er is een sterke (gemeentelijke) toegang die verbindingen heeft met partners uit de jeugdketen zoals consultatiebureau, voorschoolse voorzieningen en onderwijs*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is onze uitvoeringsorganisatie voor hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun gezinnen en verwijzing naar specialistische hulp als dat nodig is. Wij werken met hen samen om onze transformatiedoelstellingen te realiseren: ondersteuning en zorg dichtbij en passend bij mensen. Zo laagdrempelig, dichtbij en intensief als nodig, zeker voor de meest kwetsbaren. En zo licht als mogelijk, uitgaande van het normale en de eigen kracht van die persoon. We hebben extra jeugdhulpprofessionals gefinancierd om de uitbreiding van taken mogelijk te maken en de wachtlijst voor het CJG zoveel mogelijk te beperken. Ook zijn wij continu in gesprek over samenwerking in de keten van zorg, verbetering van de hulp voor specifieke doelgroepen. Zo werken we aan (visie)ontwikkeling en realisatie van een sterke toegang waar ook in de Hervormingsagenda Jeugd over wordt gesproken.

Wij dragen actief bij aan regionaal beleid, om zo de doelstellingen voor onze jeugdigen beter te behalen. Hierbij hebben we samen met de andere regiogemeenten een nieuw regionaal beleidsprogramma opgesteld, dat aansluit bij de thema's uit de Hervormingsagenda Jeugd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In plaats van een lokale Ontwikkelagenda Jeugd hebben we een breed beleidskader Jeugd Oss opgesteld, met de speerpunten voor beleid de komende jaren.
- We ondersteunen de mentale gezondheid van jongeren met Join Us en STORM.
- De rol en opdracht van de onderwijscontactpersoon (CJG) en familiecontactpersoon (cofinanciering onderwijs en gemeente) worden op basis van de evaluaties aangepast, zodat de samenwerking tussen ouders, scholen en jeugdhulp weer verder verbetert.
- We hebben de inzet van de praktijkondersteuner GGZ Jeugd bij huisartsen -na een pilotfase- als structurele ondersteuning gerealiseerd.
- We hebben de formatie CJG op orde gebracht in aansluiting op de gewijzigde taken (samenwerking in de veiligheidsketen) door structurele uitbreiding van 5 fte.
- Er zijn (jeugd- en volwassenen-)professionals geschoold in de TOP3-methodiek, voor het gefaseerd samenwerken aan veiligheid. We hebben voor dit doel geïnvesteerd op de samenwerking met Veilig Thuis.
- We nemen deel aan de pilot MDA++: afgestemde hulp (veiligheid, hulpverlening en medische zorg) aan gezinnen waarbij het eerder niet lukte om de cirkel van geweld duurzaam te doorbreken.
- We zijn het experiment Samenwerkingswerkwijze en beschikkingsvrij werken gestart met CJG en zorgaanbieders.
- We werken aan realisatie van een integrale, vraaggerichte aanpak waardoor kwetsbare jongeren (16-27 jaar) niet langer tussen wal en schip vallen. We implementeren de JIM (Jouw ingebrachte mentor) aanpak en hebben teams getraind in de JIM methodiek. We stimuleren wooninitiatieven voor jeugdigen uit verblijf.
- We hebben samen met ouders en CJG verkend wat er nodig is voor (verbetering van) hulp aan zorgintensieve gezinnen en een plan hiervoor gemaakt.
- In de regio hebben we de samenwerking geëvalueerd, de centrumregeling op onderdelen gewijzigd en opnieuw in de gemeenteraden vastgesteld. Er is een nieuw Regionaal Beleidsprogramma Jeugdhulp gemaakt, in aansluiting op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd.
- We leveren onze bijdrage aan de regionale beleidsontwikkeling door voorzitterschap van het regionaal beleidsteam, projectleiderschap Transformatie jeugdhulp, uitwerking vraagstukken binnen het regionaal beleidsteam en deelname aan het regionaal regieteam. We werken aan thema's als inrichting crisishulp NOB en verbetering, afbouw gesloten jeugdzorg, jongeren participatie en onderwijs jeugdhulparrangementen.
- We nemen deel aan de regionale Werkgroep Veilig in Afhankelijkheidsrelaties (ViA) waarin integrale beleidsontwikkeling en –afstemming plaatsvindt op het terrein van jeugdhulp, Wmo en veiligheid. Specifiek is gewerkt aan uitwerking van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.
- Bij de (regionale) Transformatie-opgaven voor innovatie en verandering van de jeugdhulp hebben we gewerkt aan de regionale aanpak 16-27 jaar, ontwikkeling kleinschalig verblijf, ervaringsdeskundigheid bij jeugdhulp aanbieders, verbeterplan pleegzorg, ontwikkeling nieuwe programma's jeugdhulp: Kings, MST 10- en de ontwikkeling van een intersectoraal behandelteam.

2.3 Integratie en opvang

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen kan volwaardig deelnemen aan de samenleving*
- *Inwoners van Oss spreken de Nederlandse taal op basisniveau*
- *Opvang van vluchtelingen op een humane en veilige manier*
- *Voldoende kwalitatieve huisvesting voor internationale werknemers*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
We maken (asiel)opvang mogelijk waar ontheemden met verschillende achtergronden welkom zijn. Dit doen we met partners en vrijwilligers. We bieden gelegenheid om mee te doen met aandacht voor taal, onderwijs en werk. Met ondersteuning voor wie dit nodig heeft. De draaglast en draagkracht van de opvang, directe omgeving en samenleving zijn in balans. Voor alle statushouders die in 2023 zijn toegewezen aan Oss is in samenwerking met de woningbouwcoöperaties passende huisvesting gevonden.

De gewenste situatie (resultaat van de inzet) is dat internationale werknemers in staat zijn om zelfredzaam te zijn en volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. De pilot die we medio 2023 gestart zijn, lijkt hier goed aan bij te dragen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- Integratie en opvang: In 2023 hebben we flinke stappen gezet om structurele, humane vluchtelingenopvang te realiseren voor de komende 5 jaar met een optie van verlenging als de situatie daar om vraagt. Hiervoor wordt een nieuwe locatie ontwikkeld aan de Spitsbergerweg. De oplevering hiervan is gepland op 1 oktober 2024. Verder hebben we met Thuis in Oss gewerkt aan een verdere verzelfstandiging van Thuis in Oss als professionele organisatie voor vluchtelingenopvang. We hebben een langjarige budgetovereenkomst afgesloten en een subsidie vanaf 2024 vastgesteld. Verder hebben we de beveiliging opnieuw aanbesteed en de huisartsenzorg op locatie structureel geregeld.
- We hebben in beeld gebracht hoe we gratis taalonderwijs voor alle migranten die dat niet zelf kunnen betalen en voor wie het niet wettelijk verplicht is, het best kunnen realiseren. Wij sluiten daarvoor aan bij het gratis aanbod vanuit de Digi-Taalhuizen en bij de actieve taalgroepen in de gemeente en we zorgen voor een actieve communicatie daarover. Het Rijk heeft verder extra WEB-gelden (Wet educatie beroepsonderwijs) beschikbaar gesteld voor het extra taalaanbod voor Oekraïners door Thuis in Oss, het KW1C en het DigiTaalhuis.
- De twee jarige pilot gericht op de integratie, participatie en het welzijn van de kwetsbare internationale werknemers is medio 2023 opgestart. Een plan van aanpak is geschreven, professionals geworven, een projectteam opgezet en er wordt een netwerk met sleutelfiguren gebouwd. De pilot wordt uitgevoerd door ONS welzijn en stichting Barka. Er wordt (preventief) informatie, advies, ondersteuning, begeleiding en maatschappelijk werk (individueel en collectief) geboden. Stichting Barka heeft tijdens het derde kwartaal van 2023 reeds 31 personen (waaronder 12 kinderen) in Oss geholpen en ondersteund. Zes van hen zijn teruggekeerd naar hun eigen land (Polen en Roemenië) vanwege hun kwetsbare situatie en het gebrek aan perspectief hier.
- Begin 2023 is het beleidskader 'grootschalige centrale huisvesting internationale werknemers' vastgesteld door de gemeenteraad. Markt-initiatieven toetsen we via de Intaketafel aan het beleidskader en we voeren verdiepende gesprekken. Er is een projectleider aangesteld voor een integrale benadering. Er volgt een plan van aanpak integrale aanpak voor de huisvesting van internationale werknemers, inclusief de sociale en veiligheidsaspecten. Het streven is om 1.000 bedden voor internationale werknemers toe te voegen in grootschaligere huisvestingslocaties, zodat de druk op de bestaande woonwijken verlaagd kan worden en een kwalitatief goede huisvesting gewaarborgd kan worden.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid
Sociale duurzaamheid betekent: kiezen voor oplossingen die het probleemoplossend vermogen van de samenleving zelf versterken, waardoor op termijn minder zorg/ondersteuning nodig is en mensen toekomstperspectief hebben. Dat betekent: inzetten op eigen kracht en zelfredzaamheid en zo mogelijk kiezen voor oplossingen waarbij inwoners en hun informele netwerken een rol spelen. Niet zorgen voor een oplossing, maar helpen een oplossing te vinden, zodat de inwoner of de buurt een volgende keer meer zelf kan oppakken. Dat komt tot uiting in de manier waarop ondersteuning en welzijn worden ingevuld en uitgevoerd, maar ook in concrete activiteiten zoals: preventie, gezondheidsprojecten, mantelzorgondersteuning, ondersteuning van vrijwilligerswerk, combinaties van 1e en 2e lijnsondersteuning, enzovoort.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Ik weet waar ik moet zijn met een hulpvraag	*CEO monitor over 2021**	79%	82%	66%	n.n.b.	n.v.t.
Ik werd snel geholpen	*CEO monitor over 2021**	82%	83%	75%	n.n.b.	n.v.t.
De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag	*CEO monitor over 2021**	90%	89%	82%	n.n.b.	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo begeleiding	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	1468	1533	1577	n.n.b.	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo dagbesteding	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	416	364	356	n.n.b.	n.v.t.
Aantal cliënten per zorgvorm Wmo kortdurend verblijf	Berichtenverkeer via Suite naar datawarehouse SD	8	5	4	n.n.b.	n.v.t.

* CEO= cliëntervaringsonderzoek, dit wordt gedaan onder cliënten van gecontracteerde ZIN-aanbieders.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Jongeren met delict voor de rechter	1%	1%	2022
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	13,9%	11,3%	2023
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1%	1%	2023
Jongeren van 12-23 jaar met jeugdreclassering	0,2%	geen data	2023
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement per 10.000 inwoners	870	702 (2021)	2022

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Algemeen

- We vinden het inzetten van ervaringsdeskundigheid bij de ontwikkeling van beleid en activiteiten belangrijk, dit willen we meer benutten.
- We werken aan een doorontwikkeling van de sociale teams en gaan dit ook doen met de toegang. Hierbij onderzoeken we samen met ONS welzijn hoe de sociale teams hun rol optimaal kunnen uitvoeren. Met nadrukkelijk ook aandacht voor regievoering en veiligheidscoördinatie.

Wmo

- De huidige maatschappelijke ontwikkelingen (groeiende vraag naar ondersteuning en krapte in de arbeidsmarkt) dwingen ons scherpere keuzes te maken dan voorheen. Hiertoe ontwikkelen we beleidsuitgangspunten die richting kunnen geven aan deze keuzes.
- We merken dat het lastig is om onze resultaten concreet zichtbaar te maken. Daarom werken we momenteel aan een beleidskader Wmo, waarin we onze drie ambities / hoofddoelstellingen concretiseren. Hierbij zullen we een set indicatoren benoemen die ons helpen om de voortgang te volgen.

Jeugdhulp

- Wij financierden de jeugdhulp voorheen vanuit een lumpsum systeem. Daardoor hadden wij weinig gegevens over uitvoering van de hulp. Nu in 2022 en 2023 met PxQ systeem is gewerkt, hebben we gegevens over twee hele jaren. We hebben daardoor meer inzicht in hulp die is ingezet waardoor we beter datagestuurd kunnen werken.
- In de regionale (door)ontwikkeling van kleinschalig verblijf moeten we de expertise van jeugdzorg+ aanbieders inzetten en direct de afbouw van jeugdzorg+ oppakken.

Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs

1. Inleiding

De begrotingsprogramma's 1, 2 en 3 gaan over het sociaal domein in Oss. In de drie hoofdstukken staan veel verschillende deelonderwerpen. In de alinea's hier direct onder staat wat ons bindt in het sociaal domein. Vanuit het sociaal domein werken wij aan een veerkrachtige en inclusieve samenleving in Oss. Wij streven ernaar dat iedere inwoner mag meedoen. Wij doen dat vanuit de volgende waarden:

- Mens centraal. We stellen de mens centraal, we sluiten aan bij wat mensen zelf willen en kunnen. We doen hierbij recht aan de waardigheid van iedere inwoner van Oss. Inwoners willen zoveel mogelijk eigen regie en verantwoordelijkheid over hun leven en hun leefomgeving. Zij doen en kunnen veel zelf en samen met hun omgeving. Het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld bij sportclubs, scholen en culturele instellingen, is van grote meerwaarde voor de gemeenschap. Aansluiten bij wat mensen zelf willen en kunnen in samenhang met het algemeen belang, dat is voor ons een duurzame manier om bij te dragen aan actieve en verantwoordelijke gemeenschappen.
- Nabijheid. We weten wat er leeft en speelt in buurten, wijken, dorpen, stadjes. We kennen de inwoner en de inwoner kent ons. Daarom zijn we makkelijk benaderbaar.
- Eenvoud. We werken vanuit de bedoeling en doen wat nodig is, passend bij de inwoner en zijn mogelijkheden. We maken steeds de afweging hoe we administratieve processen voor inwoners, onze samenwerkingspartners en de gemeentelijke organisatie kunnen vereenvoudigen.
- Vakmanschap en partnerschap. Onze medewerkers zijn deskundig, hebben de juiste competenties en blijven leren. Goede ondersteuning voor onze inwoners kan de gemeente niet alleen. We hebben de partners in het sociaal domein nodig om hieraan bij te dragen. Daarom bouwen we aan netwerken en participeren hier actief in. Professionals vanuit verschillende afdelingen en organisaties en inwoners werken waar nodig integraal samen. Hierbij is de Samenwerkwijze uitgangspunt.

Binnen het sociaal domein werken we vanuit deze waarden aan ons dienstverleningsconcept, onze werkprocessen, aan de vakmanschapsontwikkeling van onze professionals, en aan onze digitaliseringsagenda. Naast passende dienstverlening aan onze inwoners en de transformatie van het sociaal domein sturen we op de betaalbaarheid van het geheel.

Inhoudelijk onderschrijven we de landelijke agenda voor het sociaal domein. Dat betekent investeren in herstellen van bestaanszekerheid, vergroten kansengelijkheid en gezond leven makkelijker maken. Bij bestaanszekerheid gaat het om de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen via arbeid of anderszins om mee te kunnen doen in de samenleving. Ook zekerheid van betaalbaar wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen zijn noodzakelijke voorwaarden om je als mens te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. Kansengelijkheid betreft goede kinderopvang en onderwijs, passende ondersteuning voor jongeren en jongvolwassenen, de aanpak laaggeletterdheid en geslaagde inburgeringstrajecten. Allemaal opgaven waaraan wij in dit programma werken.

We willen graag dat al onze inwoners actief deelnemen aan de samenleving. Werk is een belangrijke vorm van participatie. Werk waarin mensen hun talenten kunnen inzetten en zich kunnen ontplooien, en onderwijs dat dit mogelijk maakt. Daar zetten we dan ook zoveel als mogelijk op in. Wanneer dat niet mogelijk blijkt, onderzoeken wij met inwoners welke participatie wel mogelijk is.

We zien dat niet alleen huishoudens met een laag inkomen maar ook huishoudens met een midden inkomen vaker in de problemen komen. Onzekere inkomsten, stijgende energielasten en te weinig reserves maken het lastig om rond te komen. Daarom hebben we onze werkwijze verruimd van armoedeaanpak en schuldhulpverlening naar bestaanszekerheid. Dit is onlosmakelijk met elkaar verbonden en vraagt om een integrale blik en aanpak. We doen dat in Oss door gebiedsgericht te werken, samen met onze partners in de wijk, nabij te zijn voor inwoners en stress sensitief te werken. We hebben aandacht voor alle leefgebieden en gebruiken daarvoor ons netwerk en het netwerk van de inwoner. We nemen het niet over, maar werken samen met de inwoner.

2. Programma-onderdelen

2.1 Werk en talentontwikkeling

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen die kan en wil werken, heeft werk of volgt een opleiding daarvoor*
- *Inwoners in Oss beschikken over basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden)*
- *Bedrijven in Oss beschikken op het juiste moment over de juiste hoeveelheid mensen, met de juiste kwalificaties op de juiste plek*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De komende jaren blijft de arbeidsmarkt krap door de vergrijzing en ontgroening. We willen daarom -ook in de regio- onze bedrijven ondersteunen door anders te werken en zoveel mogelijk talenten te benutten. De krappe arbeidsmarkt biedt ook kansen voor de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Met een variatie aan dienstverlening ondersteunen wij bij het vinden van werk of een opleiding. Daarbij maken we ook gebruik van de diensten van onze partner IBN.
Na de coronatijd, is er nu een flinke groei in het aantal trainingen en bijeenkomsten gericht op het vergroten van de basisvaardigheden. Met de Digi-taalpunten brengen we dat ook dicht bij de inwoners.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De landelijke taakstelling Beschut Werk 2023 voor Oss was 147 personen van 31 uur, dus 4557 uur. In werkelijkheid hebben 150 mensen uit Oss op 31-12-2023 een indicatie beschut werk; daarvan hebben 4 mensen regulier werk en zijn er 82 aan het werk in een beschutte omgeving, met 2072 uur totaal; dat is gemiddeld 25,27 uur. Voor 11 mensen met een indicatie zien wij (op dit moment) geen re-integratietaak.
- Het actieonderzoek "In de dichterbij stand" gericht op de werkrelatie tussen inwoner en consulent, dat uitvoeren samen met de universiteit van humanistiek, Movisie en ervaringsdeskundigen, is na de fase van observatie en onderzoek, nu in de leerfase. Dit gebeurt aan de hand van leersessies.
- De Tozo werkzaamheden zoals heronderzoeken en aflossing van verstrekte bedrijfskredieten, zijn eind 2023 afgerond.
- De gewijzigde inkomensregeling voor Oekraïners (RooO) hebben we voorbereid, hiermee is het leefgeld aangepast en meer in lijn gebracht met de bijstand. Eind 2023 waren er 44 volwassen Oekraïners (van de 255) met een leefgeldregeling (peildatum 30-11-23).
- De integrale aanpak voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar met problemen op meerdere leefgebieden (Big 5), hebben we verder ontwikkeld. Daarbij hebben we steeds vaker een JIM (Jouw ingebrachte mentor) ingezet.
- Wij ondersteunen statushouders met een breed pakket vanuit de wet Inburgering, gericht op integratie, taalvaardigheid en toeleiding naar werk. Met de hoge taakstelling voor de huisvesting van vergunninghouders loopt ook het aantal vergunninghouders(gezinnen) met een uitkering vanuit de participatiewet op. Het aantal dat ondersteund wordt lag jaren rond de 150. Eind 2023 is dit aantal 202. 46% van het totaal aantal dat een uitkering ontvangt is in 2023 ingestroomd.
- Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) zetten we actief in op het verbeteren van de basisvaardigheden van volwassen inwoners van Oss. Dit doen we met regionale en lokale partners. De uitvoering van de formele WEB-trajecten hebben we in de regio opnieuw aanbesteed. Het contract vanaf 2024 is gegund aan Sagenn. Het non-formele aanbod blijft bij het KW1C. In 2023 volgden 204 Ossenaren een cursus of taaltraining bij Capabel Taal of KW1C.
- We hebben in beeld gebracht hoe we gratis taalonderwijs voor alle migranten die dat niet zelf kunnen betalen en voor wie het niet wettelijk verplicht is, het best kunnen realiseren. Wij sluiten daarvoor aan bij het gratis aanbod vanuit de Digi-Taalhuizen en bij actieve taalgroepen in de gemeente en we zorgen voor een actieve communicatie hierover.
- We hebben de activiteitenagenda van het beleidsplan 'Meedoen begint bij de basis' uitgevoerd. In 2023 hebben we 319 volwassenen toegeleid naar een vorm van taalaanbod.

- Ter voorbereiding voor een nieuw plan Aanpak Basisvaardigheden, hebben we het plan 'Meedoen begint bij de basis geëvalueerd. De belangrijkste uitkomsten bij de doelgroepen is dat we een stevige groei zien van mensen die behoefte hebben aan digitale ondersteuning. Voor dat aanbod is inmiddels een wachtlijst. Tegelijkertijd blijven mensen met Nederlands als eerste taal hun weg naar het taalaanbod lastig vinden, daarvoor moeten we blijvend zoeken naar laagdrempelige oplossingen. Aan de aanbodkant zien een actiever Taalnetwerk (nieuwe convenant 2023) en een florerende DigiTaalhuis met een groei in het aantal doorverwijzingen.
- In het kader van het project Digitalisering Sociaal Domein hebben we de opzet en implementatie van het Regiesysteem aanbesteed en in gang gezet. Ook werken we volop aan een digitaal klantplan.
- Onze inzet voor Noordoost Brabant Werkt met menskracht en middelen op bestuurlijk en strategisch niveau, heeft bijgedragen aan een regio-brede aanpak voor Arbeidskrapte en Leven Lang Ontwikkelen. Via deelname aan programmalijn Jongerenaanpak werkten we aan een gezamenlijke aanpak die voortijdig schoolverlaten en uitval van jongeren tegengaat
- Oss is UNESCO Learning City; een lerende stad. Het is de basis voor al onze activiteiten gericht op versterken van leer- en ontwikkelcultuur bij werkgevers en in het onderwijs. De Talentencampus is daarin de spil voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Specifiek wordt er nu ingezet op Open Badges als instrument bij Leven Lang Ontwikkelen en een bewustwordingscampagne Leven Lang Ontwikkelen.
- De Talentencampus organiseerde de Learning Communities BIM5 en Digitale Werkplaats, de Jongerenbedrijvendag Oss, Dag van de Techniek en heeft onderzoek gedaan hoe binnen Pivot Park een hybride leeromgeving kan worden ontwikkeld.
- Wij hebben JOBSCOOL een financiële impuls gegeven. Hierin werken Spierings Mobile Cranes en Verhoeven Family of Companies samen aan een hybride opleiding Mechatronica niveau 2 en 3 en Constructie/plaatwerker niveau 2 en 3. In de toekomst kunnen meer Osse bedrijven en andere technische opleidingen aansluiten bij de hybride leeromgeving JOBSCOOL.

2.2 Bestaanszekerheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Inwoners in Oss hebben bestaanszekerheid en kunnen meedoen in de samenleving*
- *Inwoners die in de knel komen maken maximaal gebruik van de mogelijkheden uit het armoedebeleid.*
- *Er is goede ondersteuning voor inwoners met beginnende geldzorgen tot en met problematische schulden*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Met alle partners in de gemeente hebben we een nieuw beleidskader voor de aanpak Geldzorgen opgesteld. Daarmee willen we meedoen mogelijk maken. We hebben de ondersteunende regelingen tegen het licht gehouden en de vergoedingen worden verhoogd. We hebben voor de aanpak van Geldzorgen een diversiteit aan dienstverlening in ontwikkeld, samen met onze partners in de wijken en dorpen, waardoor we bij beginnende geldzorgen, maar ook bij problematische schulden goede ondersteuning kunnen bieden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We organiseerden de DIGID-dag, waar inwoners direct een DIGID konden aanvragen en activeren; uniek in Nederland want normaal zit daar tijd tussen. Diverse organisaties waren aanwezig om inwoners te ondersteunen en informatie te geven.
- We hebben de Eenmalige Energie Toeslag uitgekeerd, begin 2023 en ook in het najaar een deel van 2024 om de winter goed door te komen. Naast een uitkering voor de hoge energiekosten hebben we ook breder met inwoners gekeken naar hun (financiële) situatie.
- We hebben het nieuwe beleidskader voor de aanpak Geldzorgen opgesteld, waarbij we de aanbevelingen uit 'Samen tegen schulden, een rekenkameronderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de uitvoering van schuldhulpverlening, preventie en vroegsignalering in de gemeente Oss' en de Minima Effect Rapportage (NIBUD 2022), hebben meegenomen.

- We hebben de voedselbank Oss en omgeving geholpen met een garantstelling. Hierdoor is de voedselbank omgebouwd tot een winkelconcept waar klanten meer regie over hun voedselhulp en wordt verspilling tegengegaan.
- Met het oog op stress-sensitief werken, hebben we onze brieven aan inwoners met geldzorgen herschreven. Ook zijn onze folders en de website aangepast.
- We hebben onze samenwerking met de Nederlandse Schuldhulproute vernieuwd.
- We hebben schuldhulpverlening voor ondernemers verder doorontwikkeld. Dankzij het opleiden van medewerkers en de samenwerking met 'Over Rood' worden ondernemers met geldzorgen gericht geholpen.
- De pilot budgetcoaching is gestart. Dit is een uitbreiding op de bestaande dienstverlening van Team Schuldhulpverlening en is gericht op het voorkomen van schulden. Bij budgetcoaching richten we ons specifiek op de doelgroep waarvoor nog geen structureel budgetbeheer en ondersteuning nodig is. Door tijdelijke hulp bij geldzaken zorgen we ervoor dat deze doelgroep niet structureel in de problemen komt.
- Wij hebben het traject (minnelijke) Schuldregeling verkort naar 18 maanden, in aansluiting op de verkorting van de wettelijke schuldregeling.
- We hebben de pilot AJOSS voor jongeren met schulden geëvalueerd en de aanpak structureel opgenomen in onze dienstverlening.

2.3 Opvang, onderwijs en onderwijshuisvesting

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Onderwijs in Oss is inclusief en biedt kinderen gelijke kansen voor de ontwikkeling van hun talent*
- *Er is een goede aansluiting van jeugdhulp op ondersteuning in opvang en onderwijs*
- *Onderwijshuisvesting is van goede kwaliteit*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Onze inzet op de doelstellingen is een continu proces. We werken met alle partners uit opvang, onderwijs en jeugdhulp samen aan de 'Osse sporen naar kansen' (voorheen Onderwijs Achterstanden Beleid). Er zijn 3 sporen: 1. Taal & Talent, 2. Zorg & Groei, 3. Samen Oss (burgerschap en inclusie). In samenwerking stellen we ontwikkeldoelen op, lijnen we activiteiten op en richten we doorgaande lijnen in. In het overleg Osse Bestuurlijke Educatieve Agenda (OBEA) bespreken we de plannen en de voortgang.
Daarnaast overleggen we frequent met de schoolbesturen over de diverse (ver)nieuwbouwplannen van de scholen. Ook hebben we voor meerdere nieuwbouw- en verbouwplannen voorbereidingskrediet ontvangen. En KC Nicolaas en KC De Aventurijn zijn opgeleverd en in gebruik genomen door de basisscholen, kinderopvang, scouting en gymzaalgebruikers!

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We zetten de aanpak van voortijdig schoolverlaters (VSV) en verzuim vanuit het Regionaal Bureau Leerplicht Brabant NoordOost (RBL BNO) voort. Het percentage VSV in Oss in 2021-2022 is 2,58%; dat is een landelijke trend. Het ministerie OCW heeft onderzocht wat hoofdoorzaken van deze stijging zijn. Door sluiten van het mbo-onderwijs en het online onderwijs vanwege Covid-19 verloren veel studenten hun motivatie. Er was in die periode minder hulp bij loopbaanoriëntatie; meer studenten merken dat ze niet de passende richting hebben gekozen. Daarbij waren destijds specifieke maatregelen, zoals de duimregeling, terughoudendheid om negatieve bindende studieadviezen af te geven, waardoor meer studenten zijn overgegaan dan andere jaren. Veel van deze studenten vallen alsnog uit.
- Ook zorgt de krappe arbeidsmarkt ervoor dat veel studenten werk boven school verkiezen. We ondersteunen vanuit het RBL-BNO actief de bredere doelgroep kwetsbare 23-27-jarigen door ze terug te begeleiden naar school. De aanpak is onderdeel van de regionale Jongerenaanpak als onderdeel van Noordoost Brabant Werkt.
- Verbinding kinderopvang met jeugdhulp (spoor 2): in de kinderopvang is het expertiseteam uitgebreid met (specialistische) jeugdhulp. Het is daarmee onderdeel van deze voorziening en kan aanvullend worden ingezet.

- In 2023 zijn de subsidies voor de kinderopvang met veel doelgroepkinderen (> 75% doelgroepkinderen per groep) verruimd die steeds breder inclusieve opvang mogelijk maakt. Ook voor buitenschoolse opvang. Hiertoe is de Uitvoeringsregeling Tegemoetkoming kosten peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie (VVE) 2023 Gemeente Oss geactualiseerd.
- In 2023 is het aanbod aan Voorschoolse educatie met 6 nieuwe aanbieders is verbreed. Er zijn geen wachtlijsten meer en het aanbod is goed gespreid over heel Oss.
- Wij hebben Voorschoolse Educatie voor Oekraïense peuters (2,5 tot 4 jaar) georganiseerd.
- Wij dragen zorg voor voldoende capaciteit NT2- en ISK-onderwijs. Door verhoogde instroom niet-Nederlandstalige kinderen en jongeren (statushouders en ook Oekraïeners) en door personele tekorten in het onderwijs (po, vo en mbo) is taalonderwijs aan deze groepen een uitdaging. We hebben in samenwerking met Trots54 een cultuur-educatief programma gerealiseerd in de ISK-klassen van Het Hooghuis en Koning Willem I-college. Tevens is er samenwerking gezocht en gevonden met Muzelinck.
- De VVE en NT2 monitor die in 2022 startte, is het instrument om zicht te houden op de kwaliteit en levert input aan voor verdere professionalisering. Uit de monitor duidelijk geworden dat de voorschoolse educatie goede resultaten laat zien en de vroegschoolse educatie nog verbeterpunten kent. Deze worden opgepakt.
- De evaluatie van de eerste logopedische screening op de VVE groepen laat zien, dat deze kinderen goed in beeld zijn. Op dit moment wordt een vervolgpilot uitgevoerd op enkele reguliere opvanggroepen. Onderdeel van deze pilots is ook de versterking van deskundigheid van de pedagogisch medewerkers.
- Verbinding Passend onderwijs met Jeugdhulp: Met de scholen, schoolbesturen en Samenwerkingsverbanden evalueerden we de verschillende Onderwijszorgarrangementen (OZA). De uitkomst is dat de Educatieve crisisopvang PAST wordt omgebouwd. Sinds augustus 2023 zit het in een overgangsfase. Ook voor OZA De Schakel is na evaluatie een overgangsfase afgesproken. Nu is de borging aan de orde van de opgedane kennis en kunde in het brede docententeam. Een andere pilot betrof het project 'Makkers'. Dit is een jeugdzorgorganisatie in het Speciaal Voortgezet Onderwijs-Route Arbeid. Ook dit project zit sinds het najaar van 2023 in een overgangsfase om uit te zoeken hoe we ermee verder gaan.
- Wij hebben het project KODOSS in de Schadewijk ondersteund en gefinancierd. Samen met Ons Welzijn, SEC en Muzelinck realiseerden wij een na- en buitenschools aanbod voor spel, sport, cultuur en leren, toegankelijk voor alle kinderen van 4 tot 13 jaar in de wijk. KODOSS is in 2023 geëvalueerd en voortgezet. De samenwerking krijgt steeds meer vorm en inhoud en trekt ook meer kinderen. Inzet van de partijen is om dit aanbod meerjarig aan te bieden als waardevol element in de wijk.
- Twee nieuwbouwprojecten zijn in 2023 opgeleverd en in gebruik genomen, namelijk KC Nicolaas en KC De Aventurijn (voormalige basisscholen De Korenaer en J.F. Kennedy) van schoolbestuur SAAM.
- Samen met het schoolbestuur Optimus werken we aan een vervangende voorziening voor de scholen in Megen/Macharen/Haren (Kindlandschap De Eiber). We hebben gewerkt aan de grondverwerving hiervoor wat een langdurig proces is.
- Samen met de schoolbesturen Filios en SAAM hebben we gewerkt aan de voorbereidingen voor vervangende nieuwbouw van De Lockaert en De Polderhof. De planvorming van de scholen hebben we integraal meegenomen met sport (Ussenstelt) in de wijk Oss Noord-West. Inmiddels zijn we bezig om het haalbaarheidsonderzoek van De Lockaert en De Polderhof uit te breiden met inpassing van SBO Het Baken, waarvoor we samen met het schoolbestuur Optimus werken aan een vervangende voorziening.
- In 2023 hebben we, net als in 2022, een spoedaanvraag ontvangen van schoolbestuur Simon omdat de leerlingenaantallen bij basisschool Mozaïek onverwacht en fors zijn gestegen. Mozaïek was samen met ’t Kleurenbos van schoolbestuur Pallas gehuisvest in MFA Meteoor. Om ruimte te maken in het gebouw voor de groei van Mozaïek is ’t Kleurenbos verhuist naar MFA Noorderlicht. Voor beide MFA’s is een verbouwing nodig en hiervoor hebben we voorbereidingskredieten ontvangen. De verbouwing voor ’t Kleurenbos hebben we integraal meegenomen met de verbouwing van De Evenaar in MFA Noorderlicht.
- Samen met schoolbestuur Filios hebben we gewerkt aan de voorbereiding voor verbouwing van De Meander in MFA Lith. Hiervoor hebben we in 2023 voorbereidingskrediet ontvangen. Het knelpunt van groei van aantal leerlingen lossen we op door een interne verbouwing.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Wij willen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Onderwijs en werk zijn belangrijk voor participatie. Wij werken aan een duurzame plek op de arbeidsmarkt voor onze inwoners. Daarom streven we naar een startkwalificatie bij een zo groot mogelijke groep inwoners en gaan uitval uit onderwijs tegen. We ondersteunen mensen met een uitkering om passend werk te krijgen en te houden. We werken aan erkende certificaten en praktijkverklaringen waarmee kennis en vaardigheden beter aantoonbaar zijn. Leven lang ontwikkelen is een belangrijk uitgangspunt.
Wij stimuleren inclusief onderwijs en organiseren hulp om de scholen heen.
Wij hebben een breed pakket aan armoedemaatregelen voor huishoudens in financieel zware situaties en passen maatwerk toe voor mensen die het nodig hebben.
De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen en partnerschappen.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Voortijdig schoolverlaters Oss	Dashboard VSV DUO	1,84%	1,88%	2,58%	n.n.b.	<2,0%
Bereik VVE doelgroep	Peutermonitor	97%		110%	85%	90%
Gebruik voorzieningen armoedebeleid	WISZ	84,3%	82,2%	88,7%	n.n.b.	85%
Gebruik huishoudens 120%		78,3%	73,9%	83,7%	*	
Gebruik huishoudens p-wet		90,2%	90,4%	93,7%	94,5	
Percentage stijging bijstandsuitkeringen	WISZ	5%	-3,1%	-1%	4%	0%

* In 2023 kunnen wij deze niet zuiver uit registratie halen als gevolg van toekenning Energietoeslag aan bredere groep.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Absoluut verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (niet ingeschreven op school)	10,4	4,5	2022
Relatief verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (wel ingeschreven, niet aanwezig)	17	25	2022
Voortijdig schoolverlaters (VO en MBO)	2,6%	2,3%	2022
Kinderen in uitkeringsgezin	4%	5%	2022
Werkloze jongeren 16-22 jaar	2%	1%	2022
Personen 15-64 jaar met lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners	223,8	197,6	2022
Netto arbeidsparticipatie (aandeel beroepsbevolking met baan)	72,1	72,1	2022
Demografische druk (verhouding tussen niet-productieve leeftijdsgroepen < 20 jaar en > 65 jaar en productieve groep 20-64 jaar)	68,5%	75,1	2023

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Deze fase van politieke onzekerheid leidt tot een gebrek aan landelijke visie op diverse dossiers; dat maakt het lastig om regionaal en lokaal beleidslijnen uit te zetten, zoals bijvoorbeeld voor de toekomst van het sociaal ontwikkelbedrijf IBN.

Vanuit het Rijk komen steeds meer incidentele middelen en projectgelden. Dit bemoeilijkt het vormgeven van integrale dienstverlening. Door de incidentele financiering staat de continuïteit van dienstverlening onder druk, terwijl we met deze krappe arbeidsmarkt medewerkers juist langdurig willen binden. Komend jaar kijken we hoe we daar goed mee om kunnen gaan.
De aanpak van basisvaardigheden loopt goed; we bereiken veel inwoners. Met de Digi-Taalhuizen komen we dichterbij. Deze werkwijze moeten we nog verder verstevigen. Ook willen de betrokkenheid van werkgevers op het thema aanpak basisvaardigheden vergroten.

Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur

1. Inleiding

De begrotingsprogramma's 1, 2 en 3 vormen samen het grootste deel van het sociaal domein in Oss. In de drie hoofdstukken staan veel verschillende deelonderwerpen. Onderstaande visie en uitgangspunten is wat ons verbindt in het sociaal domein.

Vanuit het sociaal domein werken wij aan een veerkrachtige en inclusieve samenleving in Oss. Wij streven ernaar dat iedere inwoner mag meedoen. Wij doen dat vanuit de volgende waarden:

- Mens centraal. We stellen de mens centraal, we sluiten aan bij wat mensen zelf willen en kunnen. We doen hierbij recht aan de waardigheid van iedere inwoner van Oss. Inwoners willen zoveel mogelijk eigen regie en verantwoordelijkheid over hun leven en hun leefomgeving. Zij doen en kunnen veel zelf en samen met hun omgeving. Het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld bij sportclubs, scholen en culturele instellingen, is van grote meerwaarde voor de gemeenschap. Aansluiten bij wat mensen zelf willen en kunnen in samenhang met het algemeen belang, dat is voor ons een duurzame manier om bij te dragen aan actieve en verantwoordelijke gemeenschappen.
- Nabijheid. We weten wat er leeft en speelt in buurten, wijken, dorpen, stadjes. We kennen de inwoner en de inwoner kent ons. Daarom zijn we makkelijk benaderbaar.
- Eenvoud. We werken vanuit de bedoeling en doen wat nodig is, passend bij de inwoner en zijn mogelijkheden. We maken steeds de afweging hoe we administratieve processen voor inwoners, onze samenwerkingspartners en de gemeentelijke organisatie kunnen vereenvoudigen.
- Vakmanschap en partnerschap. Onze medewerkers zijn deskundig, hebben de juiste competenties en blijven leren. Goede ondersteuning voor onze inwoners kan de gemeente niet alleen. We hebben de partners in het sociaal domein nodig om hieraan bij te dragen. Daarom bouwen we aan netwerken en participeren hier actief in. Professionals vanuit verschillende afdelingen en organisaties en inwoners werken waar nodig integraal samen. Hierbij is de Samenwerkwijze uitgangspunt.

Binnen het sociaal domein werken we vanuit deze waarden aan ons dienstverleningsconcept, onze werkprocessen, aan de vakmanschapsontwikkeling van onder andere onze consulenten, en aan onze digitaliseringsagenda.

Inhoudelijk onderschrijven we de landelijke agenda voor het sociaal domein. Dat betekent investeren in herstellen van bestaanszekerheid, vergroten van kansengelijkheid en gezond leven makkelijker te maken. Naast passende dienstverlening aan onze inwoners en de transformatie van het sociaal domein sturen we op de betaalbaarheid van het geheel.

We willen onze inwoners op een positieve manier ondersteunen in het leven door te zorgen voor onze cultuur, de sport, de culturele- en sportieve infrastructuur, aandacht voor een gezonde leefstijl en ontmoeting in onze wijk- en dorpshuizen. We hebben en onderhouden goede en toegankelijke voorzieningen voor iedereen. Voorzieningen die goed aansluiten op wat inwoners kunnen en willen. En die gedragen worden door inwoners en de vele gemeenschappen in Oss.

Ontwikkelingen die de infrastructuur versterken zijn de bouw van een nieuw Golfbad, de realisatie van Het Warenhuis, de plannen voor theater De Lievekamp en Muzelinck en de bouw, renovatie en/of verduurzaming van diverse maatschappelijke accommodaties.

De grootste uitdaging is om het voorzieningenniveau op peil en aantrekkelijk te houden. We hebben verschillende beleidsvisies op basis waarvan we dat borgen: Cultuur Verbindt OnSS, het beleidskader Vitale Sportverenigingen, het Osse sport- en preventie akkoord en Thuis in de Buurt. De komende jaren gaan we specifieker beleid ontwikkelen voor een gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Maar ook doen we dat voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk, dat op een aantal plaatsen onder druk staat. We doen dat in een brede samenhang van beleid in het sociaal domein. We zetten hierbij in op positieve gezondheid, het verkleinen van gezondheidsverschillen en een gezonde levensstijl. We werken aan een hernieuwd beleidskader voor ondersteuning van vrijwilligerswerk.

We willen onze inwoners meer regie geven op wat er in hun leefomgeving wordt aangepakt. We continueren en intensiveren de komende jaren –samen met het programma Zorg & Welzijn- de gebiedsgerichte benadering.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ontmoeten

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *De wijk- en dorpshuizen zijn kwalitatief op orde en geschikt voor de functies die er in uitgeoefend worden*
- *De vrijwilligersorganisaties voor gastheerschap, beheer en onderhoud worden adequaat ondersteund in hun werkzaamheden*
- *De wijk- en dorpshuizen zijn verduurzaamd voor het gebruik*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
We zijn op veel verschillende manieren bezig met het versterken van de wijk- en dorpshuizen. Dit is gericht op de maatschappelijke functie (laagdrempelig ontmoeten), het vrijwilligerswerk, beheer, exploitatie en verduurzaming. Er lopen meerdere trajecten voor verbouw of nieuwbouw van gemeenschapshuizen.
Er speelt veel en er zijn meerdere (complexe) opgaves voor de vrijwillige besturen om op te pakken. Ondersteuning en begeleiding hierbij is van essentieel belang. Daarnaast zitten we op veel plekken in een onderzoeks- en ontwikkelfase, die in de toekomst vraagt om keuzes maken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- De gemeenteraad heeft 28 oktober 2023 ingestemd met de integrale gebiedsuitwerking Macharen, een nieuw sociaal hart voor Macharen voor ontmoeting en sport. De nieuwe wijk wordt hierdoor verbonden met het dorp. In november is de gemeenteraad akkoord gegaan met de begroting waarbij de hogere investeringslasten voor de nieuwbouw van de Bongerd en het verplaatsen van de tennisclub zijn geaccordeerd. Het ontwerp bestemmingsplan is eind 2023 ter inzage gelegd.
- Het VoorOntwerp voor de nieuwe MFA Oss-Noordwest is afgerond. Er is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en ondertekend. Ook de anterieure overeenkomst is opgesteld, deze is nog niet ondertekend. Medio 2023 is de huurprijs en een investeringsbudget van € 750.000 tussen gemeenteraad en BrabantWonen afgestemd. Het ontwerp bestemmingsplan is eind 2023 ter inzage gelegd.
- De ontmoetingsfunctie in Herpen, door verbouwing van 't Slotje, is opgeleverd en in gebruik genomen.
- Een aantal pilots rondom CO2reductie is gerealiseerd: bij de verbouwing van 't Slotje, verduurzaming van Wijkcentrum Kortfoort en MFC de Koppellinck. Als gevolg van gewijzigde planvorming rondom de school Kleurenbos (verhuizing naar Noorderlicht) zijn de plannen met betrekking tot verduurzaming van de Meteoor deels opgeschort. Deze worden afgerond als er duidelijkheid is met betrekking tot basisschool de Mozaïek.
- De Routekaart Verduurzaming Maatschappelijk vastgoed is in 2023 opgesteld en in een afrondende fase. Vaststelling van de Routekaart vindt in Q1 van 2024 plaats. De Routekaart beschrijft de voortgang en planvorming om te komen tot een verduurzaamde vastgoedportefeuille waarmee voldaan wordt aan de vigerende Wetgeving in 2030 resp. 2050.
- Als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Maren-Kessel en laagdrempelig ontmoeten is gestart met het evalueren van het ontmoeten in Maren-Kessel en ’t Wild. Een groep inwoners uit Maren-Kessel en ’t Wild heeft samen met ONS Welzijn en gemeente bestaande en nieuwe activiteiten voor ontmoeten geïnventariseerd. Daarnaast is geïnventariseerd in welke bestaande gemeentelijke accommodatie(s) dit ontmoeten kan plaatsvinden. Deze informatie wordt geëvalueerd en de dorpen willen op basis hiervan een voorstel doen. De nieuwe ontmoetingsplek(ken) zal/zullen georganiseerd en beheerd moeten worden door de dorpen. Dit was tot op heden niet het geval in Maren-Kessel. Ook hiermee zijn de dorpen aan de slag gegaan.
- In 2023 is een sociaal makelaar gestart vanuit ONS Welzijn. Zij ondersteunt de vrijwillige besturen van wijk- en dorpshuizen en legt verbindingen met samenwerkingspartners.

- De dorps- en wijkhuizen zijn ondersteund met advies en kennis bij het maken van een programma voor laagdrempelig ontmoeten (via een zogenaamd cafetariamodel, naar behoefte). O.a. via de sociaal makelaar bij ONS welzijn, een subsidieregeling Thuis in de buurt, workshops over bijvoorbeeld vrijwilligersbeleid, een webpagina op de gemeentelijke site en vier keer per jaar een themagerichte netwerkbijeenkomst voor de besturen.
- We hebben onderzoek naar formele en informele ontmoetingsplekken in de gemeente in gang gezet. Dit is onderdeel geworden van de beleidsvisie Sociale Basis die in 2023 is vastgesteld. Dit doel wordt in 2024 verder uitgewerkt bij de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma Sociale Basis.
- In 2023 is een verdergaande samenwerking ontstaan tussen de besturen van De Koppelinck en 't Oude Klooster in Geffen. Vanaf de zomer 2023 hebben beide besturen dezelfde voorzitter. De besturen onderzoeken in 2024 hoe ze de (bestuurlijke) samenwerking kunnen verbreden.
- Eind 2023 hebben we een projectleider aangesteld voor herijking van de voorzieningen ontmoeten, onderwijs en sport in Geffen.

2.2 Sport en gezonde leefstijl

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We vergroten de mogelijkheden om te sporten en te bewegen door het openstellen van buitensportaccommodaties voor ongeorganiseerde sport- en beweegactiviteiten. Maar ook door de openbare ruimte aantrekkelijker te maken voor sporten en bewegen*
- *We verbinden het gemeentelijk gezondheidsbeleid sterker aan de doelstellingen van het Osse Sportakkoord en houden daarbij de verbinding met Welzijn & Ondersteuning*
- *We gaan de (sport)verenigingen meer ondersteunen om de maatschappelijke ontwikkelingen goed het hoofd te kunnen bieden*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Op buitensportaccommodaties zien we steeds vaker ruimte voor ongeorganiseerde sport- en beweegactiviteiten. Het Sport Expertise Centrum (SEC) ondersteunt de sportverenigingen als hoofdgebruiker van de buitensportaccommodaties. Het SEC organiseert activiteiten en stelt accommodaties open voor andere sportaanbieders. De ontwikkeling van de Open Sportclub Herpen is een mooi voorbeeld voor andere sportparken in Gemeente Oss. Sporten in de openbare ruimte wordt aantrekkelijker door o.a. de komst van het Urban Ox Park. Sportverenigingen krijgen ook ondersteuning om maatschappelijke ontwikkelingen goed het hoofd te kunnen bieden.

Het gemeentelijke gezondheidsbeleid is sterker verbonden aan de doelstellingen van het Osse Sportakkoord en verbonden met welzijn en ondersteuning. Via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) van het Rijk hebben we in 2023 meerjarig extra middelen gekregen. We investeren in ondersteuning Gezonde School, Jongeren op Gezond Gewicht, ondersteuning gezondheidsbevordering, collectieve preventie met de samenwerkwijze, Halt, Sociaal FITaal en lokaal preventieakkoord via extra lokale inzet van SEC en GGD. Ook wordt veel aandacht geschonken aan een gezonde leefomgeving.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De aanbesteding van de bouw van het nieuwe zwembad is in december 2023 definitief gegund.
- In 2023 is de opdracht voor de realisatie van het Urban Ox Park aanbesteed. In 2024 gaat BAM Infra dit in afstemming met de Stichting Urban Ox Park realiseren.
- We hebben een beleidsadviseur gezonde leefomgeving aangenomen om de verbinding van sporten en bewegen aan het algemene en preventieve gezondheidsbeleid te versterken. We gaan positieve gezondheid verankeren in diverse fasen van ruimtelijke ontwikkelingen. We zijn gestart met aansluiten bij de ontwikkeling van Amsteleind en programma Schadewijk. Dit is een doorlopend proces.
- Het plan voor sportpark Wilgendaal in Herpen is goedgekeurd. In 2024 is gestart met het ontwikkelen van de Open Sportclub Herpen. Zowel de locatie als de organisatie krijgt vorm.

- De implementatie van het beleidskader Vitale Sportverenigingen is samen met de sportverenigingen en het Sport Expertise Centrum opgepakt. De raadsinformatiebrief hierover is begin 2024 verstuurd.
- In 2023 hebben we voor sportverenigingen werksessies over Veilige sportverenigingen georganiseerd. Daarnaast is de opleiding tot vertrouwenspersoon kosteloos aangeboden. De raadsinformatiebrief over de stand van zaken is begin 2024 verstuurd.

2.3 Cultuur

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Culturele activiteiten zijn aantrekkelijk en voor iedereen toegankelijk om aan deel te nemen of om er van te genieten. We zetten in op gezamenlijke programma's van het culturele veld voor intensivering van cultuureducatie en cultuurparticipatie*
- *Onze culturele infrastructuur is breed, divers en sterk We zetten in op het behoud van een eigentijds voorzieningenniveau*
- *Het subsidiebeleid voor de culturele sector is helder en sluit aan op de ambities in de cultuurnota. We zetten in op het afspreken van prestatie indicatoren met onze kernvoorzieningen om ontwikkelingen te kunnen monitoren*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De cultuursector werd in 2022 gedomineerd door de impact van COVID-19 beperkende maatregelen. 2023 is het jaar van verder herstel van de gevolgen hiervan. Met de energiecrisis en de hoge inflatie blijft het voor een deel van de instellingen en organisaties een uitdaging de plannen en ambities waar te maken. We proberen hierbij zo goed en passend mogelijk te ondersteunen. Voor de ontwikkeling van de (ver)nieuwbouw van Lievekamp en Muzelinck zijn belangrijke stappen gezet. Voor de Muzelinck en de Groene Engel werken we toe naar keuzes rondom duurzame invulling en gezonde financiën.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Museum Jan Cunen heeft structureel budget erbij gekregen om een huismeester aan te nemen.
- Muzelinck heeft het positioneringsonderzoek uitgevoerd. Met betrekking tot de huisvestingsvraag is het proces in de Definitief Ontwerp fase beland. In 2023 is gestart met analyse van de meerjarige exploitatie en de subsidiebehoefte die daaruit voortvloeit. Hiervoor is ook een onderzoeksopdracht opgesteld.
- De verkoop van de Groene Engel is voltooid. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In 2023 is een onderzoeksopdracht opgesteld rondom levensvatbaarheid en financiën van Groene Engel.
- Theater van de Stad is toegevoegd aan het cultuuraanbod door het beschikbaar stellen van een structurele subsidie.
- Het cultuuraanbod is verder uitgebreid: Stichting Oss Cultureel heeft een structureel extra subsidie gekregen voor de organisatie en uitvoering van een locatietheatervoorstelling eens per jaar zoals Oeverloos.
- Het cultuurfonds Amateurkunst is in het najaar 2023 geëvalueerd met een enquête onder de ontvangers van subsidie. In het voorjaar van 2024 wordt de evaluatie gedeeld met de Raad. Het budget om de regeling in 2024 eventueel voort te zetten leggen we voor aan de gemeenteraad bij besluitvorming over de resultaatbestemming van de jaarrekening 2023.
- Een bijeenkomst met de carnavalsverenigingen heeft in september 2023 plaatsgevonden. Een klein aantal specifieke vragen rondom bouwloodsen zijn opgepakt en worden met de initiatiefnemers verder uitgewerkt.

2.4 Vrijwilligers

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Vrijwilligersorganisaties kunnen een beroep doen op ondersteuning vanuit de gemeente, wanneer zij moeite ondervinden in het uitoefenen van hun taken en activiteiten*
- *Vrijwilligersorganisaties worden adequaat ondersteund*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
We hebben in 2023 flink geïnvesteerd in meer aandacht voor vrijwilligers en vrijwilligerswerkbeleid. De waardering van vrijwilligers heeft weer een vaste plek gekregen in onze activiteiten door de Gouden Oogappel en de vrijwilligersavond. Daarnaast hebben we met medewerking van vrijwilligers(organisaties) een beleidskader opgesteld. Dit is de komende jaren de basis voor de ondersteuning en waardering van vrijwilligers, waaronder het inrichten van een vrijwilligerspunt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- In de eerste helft van 2023 is onderzocht wat knelpunten/successen zijn in het vrijwilligerswerk in de gemeente Oss. We zijn in gesprek gegaan met vrijwilligers(organisaties) over wat er speelt, waar behoefte aan is en welke rol de gemeente hierin kan spelen.
- We hebben een beleidskader Vrijwilligerswerkbeleid opgesteld.
- Waardering van vrijwilligers is opnieuw gestart door middel van de Gouden Oogappel.
- We hebben de Vrijwilligers Bedankavond in december georganiseerd in theater de Lievekamp.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid
We geven op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld. Daarom gaan we met de gebruikers van gemeentelijke gebouwen en onze partners de maatschappelijke vastgoed portefeuille verduurzamen. Denk aan de realisatie van het nieuwe zwembad en de herbouw van het Zuiderstrandtheater voor Theater De Lievekamp. We volgen daarbij het Klimaatakkoord zoals beschreven in de *Nota Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed* en streven naar een CO2 arme portefeuille in 2050. De gemeentelijke regeling voor de verduurzaming van buitensportaccommodaties blijft van kracht. Ieder jaar zal in de paragraaf Integraal voorzieningenbeleid verslag worden gedaan van de voortgang van de verduurzaming. We proberen zoveel mogelijk de 'natuurlijke momenten' te gebruiken voor het verduurzamen, zoals verbouw, nieuwbouw of groot onderhoud.
De global goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2016	2018	2020	2022	Streef-waarde
Tevredenheid inwoners over voorzieningen	Waarstaatjegemeente.nl	72%	76%	74%	67%	75%
Inzet burgers voor leefbaarheid in de buurt	Waarstaatjegemeente.nl	21%	24%	21%	17%	22%
Actief in verenigingsleven	Waarstaatjegemeente.nl	62%	62%	55%	52%	63%
Volwassenen (18+) die voldoen aan norm gezond bewegen	GGD Brabanscan.nl	51%	-	45%	43%	60%
Mensen met ernstig overgewicht (obesitas 18-64 jaar)	GGD Brabantscan.nl	15%	-	18%	17%	12%

**De norm 'gezond bewegen' is sinds 2017 aangescherpt, vandaar de trendbreuk tussen 2016 en 2020/2022*

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie*	Jaar
Niet-sporters	48,3%	48,7%	2022

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

We zien dat er steeds meer op verenigingen die actief zijn rondom sport, cultuur, welzijn, af komt. Het gaat om vrij grote ontwikkelingen zoals renovatie, nieuwbouw, fusie en versterken van de maatschappelijke rol in verband met welzijn en de toenemende zorgbehoefte. We vragen als gemeente om een zeer actieve bijdrage en verantwoordelijkheid. We moeten ons realiseren dat dit veel van vrijwilligers vraagt. We zullen tijdig stil moeten staan bij de behoeftes die er zijn voor ondersteuning/advies en realistische, haalbare afspraken maken (overvragen ligt op de loer).

De manier waarop we met (problemen van) onze maatschappelijke vastgoedaccommodaties omgaan, is veelal gebaseerd op het kost wat kost in stand houden. We willen echter beter kijken naar de maatschappelijke opgave die er in het betreffende gebied is en de manier waarop maatschappelijk vastgoed daarop kan aansluiten. Dit sluit regelmatig niet aan bij de verwachtingen/wensen van inwoners rondom behoud van voorzieningen. Hoe gaan we hier mee om?

Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte

1. Inleiding

Eén van de grote opgaven in het Osse coalitieakkoord 2022-2026 is de verduurzaming van onze samenleving. Naast duurzame opwek van energie en warmte moeten we voorbereid zijn op de negatieve effecten van klimaatverandering. In 2023 is de Koersnota Klimaatadaptatie 2050 vastgesteld. Daarmee is een stip op de horizon gezet: een klimaatrobuust Oss in 2050. Aanvullend zijn tussendoelen benoemd voor 2030. In 2024 zal het uitvoeringsprogramma 2024-2027 worden voorgelegd aan de raad. Met dit uitvoeringsplan intensiveren we de uitvoering van activiteiten.

In Oss staan de energietransitie prominent op de agenda. Als gemeente moeten we nu keuzes maken om onze lange termijn doelstellingen te behalen: in 2050 zijn we als gemeente energieneutraal. Om dit doel te bereiken werken we de komende tijd aan de ontwikkeling van een Energievisie die de kaders stelt voor de periode 2030-2050. We zetten daarbij in op energiebesparing, aardgasvrije wijken en duurzame opwek.

Daarnaast blijven we ons inzetten voor het realiseren van onze afvaldoelstellingen: minder restafval, meer grondstoffen scheiden en hergebruiken, de CO2-uitstoot beperken, de kosten van afvalbeheer beter beheersbaar maken en de dienstverlening aan de inwoners op peil houden.

2. Programma-onderdelen

2.1 Klimaat en duurzaamheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Waterveiligheid: We houden Oss – samen met onze partners - veilig bij hoog water*
- *Wateroverlast, hitte en droogte: Onze stad, stadjes en dorpen zijn beter toegerust op langere perioden van zware neerslag of grote hitte. We pakken knelpunten aan en we vergroenen de stad en de kernen*
- *We zetten in op het behoud, versterken en creëren van klimaatrobuuste ecosystemen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De koersnota klimaatadaptatie is vastgesteld in september 2023. Deze nota wordt nu verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma 2024-2027. Dit doen we samen met onze partners. Daarbij geven we samen verder invulling aan de maatregelen die nodig zijn voor waterveiligheid, wateroverlast, hitte en droogte en het behoud, versterken en creëren van klimaatrobuuste ecosystemen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De koersnota klimaatadaptatie is in 2023 vastgesteld. We hebben ook de eerste stappen gezet voor uitvoering, vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma 2024-2027. Zo werken we aan een Osse invulling van ‘de maatlat groene en klimaatadaptieve gebouwde omgeving’. Daarmee kunnen we per deelgebied eisen en wensen opstellen om klimaatadaptief te ontwikkelen.
- De komst van een jeugd-klimaatburgemeester levert een belangrijke bijdrage in het slaan van bruggen tussen jongeren en educatie.
- Huiseigenaren in de gemeente Oss hebben met onze subsidieregeling ‘klimaatbestendige maatregelen’ voor ruim € 47.000 aan groene daken, regenwateropvang en infiltratievoorzieningen aangelegd.
- Met het waterschap en gemeente Maashorst zijn gesprekken gestart over de invulling van de landschapsverbinding Herperduin-Keent.
- Voor het Bos van Oss zijn de eerste gronden aangekocht en wordt een overall plan uitgewerkt. Het eerste deel Bos van Oss zal op 28 februari 2024 aangeplant worden.

2.2 Energietransitie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Oss reduceert CO2 emissie met 49% in 2030 in vergelijking tot 1990 (aanpassing naar boven van deze doelstelling naar 55% CO2 emissie-reductie is aanstaande)*
- *Energietransitie: wij realiseren ons deel van het RES-bod:*
    - *Besparing 11% in 2030 in vergelijking tot 2017*
    - *Grootschalige opwekking: 1,008 PJ duurzame energie in 2030, restant RES opgave 0,514 PJ vergund in 2025*
    - *Volledig energieneutraal in 2050*
- *Oss realiseert 7.500 aardgasvrije (bestaande) woningen in 2030 en is volledig afgekoppeld van het gasnet in 2050*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De realisatie van de doelstellingen van het programma Energietransitie wordt zoveel mogelijk op projectbasis/programma-onderdeel gemeten en bewaakt. De beschikbare cijfers lopen 1 tot 2 jaar achter. In de raadsbijeenkomst van 14 december 2023 is afgesproken de bestaande monitoring zo door te ontwikkelen dat deze voor iedereen hanteerbaar en voldoende actueel is.

- Besparing: het aardgasverbruik is in de periode 2018-2022 afgenomen met zo'n 23% (berekend op basis van het gemiddelde verbruik van koop- en huurwoningen samen)1.
- Grootschalige duurzame opwek: vooral als gevolg van de groei van zonnepanelen tussen 2017 en 2023 substantieel toegenomen. Oss wekte in 2017 2,4% van haar energievraag lokaal op en in 2023 18%2.
- Warmtetransitie (7.500 woningen): in 2023 is de methode voor participatie verder ontwikkeld en doorloopt de eerste buurt in Schadewijk het participatietraject. Begin 2024 zal het participatietraject in de eerstvolgende buurt starten, waarna ongeveer iedere twee maanden een buurt start met het participatietraject. Er zijn nog geen woningen aardgasvrij gerealiseerd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2023 zijn wederom een groot aantal acties gerealiseerd in het kader van het Uitvoeringsprogramma Energiebesparing 2019-2023. Het betreft o.a.
    - Keukentafelgesprekken
    - Energieadvies op maat (Brabant woont Slim)
    - Voucheracties energiebespaarmiddelen
    - Collectieve inkoopactie hybride warmtepomp en isolatie
    - Duurzaamheidslening
    - VvE actie (VTCB)
    - Verduurzaming industrieterrein Moleneind Landweert
    - Aanpak Energie-armoede (Klusbus, energiebespaarboxen)
- Daarnaast hebben we de meerjaren campagne "Oss schakelt door" in 2023 doorgezet. Dit is een brede campagne waarbij zowel bewoners als bedrijven worden geïnformeerd, geadviseerd en gestimuleerd aan de slag te gaan met de energietransitie.
- Voor grootschalige duurzame opwek is voor de Duurzame polder is in 2023 een MER uitgevoerd. De resultaten daarvan worden in het eerste kwartaal van 2024 publiek gemaakt. Over de realisatie van 4 windmolens op Elzenburg-De Geer is ook in 2023 nog geen uitspraak gedaan door de Raad van State.
- De realisatie van 5 zonnevelden bevind zich in verschillende fases:
    - Het zonnepark bij de RWZI is gerealiseerd;
    - De pilot "gewassen telen onder zonnepanelen" aan de Brandstraat is gerealiseerd;

1 bron: waarstaatjegemeente.nl

2 Hierbij is uitgegaan van de SDE++ cijfers van juli 2023.

    - Het zonnepark De Mun is vergund maar nog niet gerealiseerd;
    - Het zonnepark Valendonkstraat is nog in procedure;
    - Het zonnepark Geluidswal Herpen zit nog in de voorbereiding.
- Nieuwe zonneparken op land zijn op dit moment niet aannemelijk vanwege het provinciale beleid om zon op land zo veel mogelijk te beperken.
- Zon op bedrijfsdaken is de afgelopen jaren verder toegenomen: van 0,147 PJ in 2021 naar 0,170 pJ in 2023. Dit nadert wel zijn verzadigingspunt. Onder andere door netschaarste, maar ook doordat niet alle daken constructief voldoende sterk zijn voor een pv-installatie. De vraag is of hier komende jaren een oplossing voor gevonden zal worden.
- Voor de warmtetransitie is gestart in de Weidevogelbuurt in Schadewijk. De eerste ervaringen helpen de aanpak verder te verbeteren. Het team dat dit traject begeleidt is verder in opbouw De aanpak vraagt ook afstemming met de woningcoöperatie en andere programma's van de gemeente. Naast de gemeentelijke inspanningen om huizen van het aardgas af te krijgen, zien we een toename in particulieren die zelf initiatief nemen. Cijfers hiervan hebben we helaas (nog) niet.

2.3 Milieu en openbare ruimte

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We verminderen zo veel mogelijk het ontstaan van afval door in te zetten op afvalscheiding via het inzamelsysteem met een financiële prikkel (afval scheiden loont!) en afval geschikt te maken voor recycling en hergebruik*
- *We gaan door met onze initiatieven ons materiaalgebruik te verduurzamen. Onze initiatieven op het vlak van lage-temperatuur-asfalt (LTA) en andere duurzame materialen zetten we voort. Daarnaast zetten we via ons ontwerp in op materiaalbesparing en werken we zoveel als mogelijk volgens de circulaire levenscyclus-benadering*
- *We maken een visie op het gebruik van onze ondergrond*
- *We passen ons beheer en onderhoud aan het veranderend gebruik van de openbare ruimte en het veranderende gedrag*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Gemeente Oss is trots op de afname van het restafval en beter scheiden van afval sinds invoering van het nieuwe afvalbeleid. De landelijke afvaldoelstelling wordt weliswaar nog niet behaald, maar we zien dat steeds meer ‘afval’ juist zo wordt aangeboden dat dit goed bruikbaar is als nieuwe grondstof. Met de ingebruikname van de grondstoffencentrale slaan we daarmee bijvoorbeeld steeds grotere slagen, maar ook inwoners bieden steeds meer bruikbare grondstoffen aan op het duurzaamheidsplein.

Om te borgen dat duurzaamheid integraal in onze plannen, projecten en beheer en onderhoud mee wordt genomen, is een ‘Stappenplan Duurzaamheid in de Openbare Ruimte’ ontwikkeld. Het stappenplan geeft de processtappen en maatregelen die we kunnen nemen om duurzaamheid in onze projecten en beheer en onderhoud te realiseren. (zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en groen, ruimtegebruik (boven- en ondergronds), circulariteit, mobiliteit en materieel).
Voor een visie op de ondergrond zijn in 2023 verkennende gesprekken gevoerd. In het eerste kwartaal van 2024 is een startbijeenkomst samen om de daadwerkelijke uitwerking van de visie te starten.
Daar waar gewenst passen we het beheer en onderhoud aan aan het veranderende gebruik en gedrag (bijvoorbeeld zwerfvuil) en onze ambities ten aanzien van duurzaamheid (bijvoorbeeld ecologisch bermbeheer).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de effecten van 2,5 jaar afvalbeleid onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat we in Oss goede stappen hebben gezet, maar dat iedereen nog beter zijn best moet doen, om de nationale doelen te halen. Het landelijke doel is 100 kg restafval per inwoner per jaar en 75% afvalscheiding. We blijven steken op 144 kg restafval en 73% afvalscheiding.

- In het nascheidingsinitiatief van een aantal Brabantse gemeenten, waaronder Oss onderzoeken we of nascheiding van PMD-afval uit het restafval bij de hoogbouw mogelijk en wenselijk is om te komen tot meer herbruikbare grondstoffen die nog in het restafval zitten. Op 22 mei 2023 vond in het provinciehuis een bijeenkomst plaats over dit nascheidingsinitiatief voor alle raadsleden van de betrokken gemeenten.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

In dit programma staan de duurzaamheidsinspanningen in de pijler Planet centraal. Daarbij wordt de combinatie gezocht met mogelijkheden vanuit de beide ander pijlers. Voorbeelden daarvan zijn de aandacht voor welzijn en veiligheid in de inrichting van de openbare ruimte, de inschakeling van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het creëren van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Global Goals) die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, schoon water en sanitair, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, klimaatactie, leven op het land en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Tevredenheid onderhoud verhardingen, groen	Veiligheidsmonitor	1)	70,2%	1)	n.n.b.	>= 70%
Onderhoudsniveau	Gemeente, beleidsmonitor	Basis Basis	Basis Basis	Basis Basis	n.n.b.	Centra Goed Overig Sober
Kostendekkende rioolheffing	Plan Watertaken	100%	100%	100%	n.n.b.	100%

1) Landelijke Veiligheidsmonitor vanaf 2017 tweejaarlijks

3.3 Waar staat je gemeente

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Omvang huishoudelijk restafval per inwoner	175 kg	168 kg	2020
Hernieuwbare elektriciteit	7.4%%	11.9%	2021*

*nog geen nieuwe cijfers beschikbaar dd 16-2-2024

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Wat betreft de energietransitie zijn er externe effecten die aanzienlijk invloed hebben gehad op de mogelijkheden om doelstellingen te behalen: natuurbeschermingswet, netschaarste en juridische procedures. De vraag is of het mogelijk is een nieuwe balans te vinden tussen koersvast zijn en wendbaarheid.

De kleinschalige aanpak voor aardgasvrije wijken (300-400 woningen) resulteert in grote verbondenheid tussen inwoners en gemeente. De andere kant van de medaille is dat deze tijdsintensieve benadering het bereiken van 7.500 woningen in 2030 moeilijk maakt. Een heroverweging van de aanpak lijkt op zijn plaats.

De dijkverzwaringen worden als losse projecten benaderd. Wanneer een meer integrale benadering wordt gehanteerd voor deze drie projecten (Cuijk-Ravenstein, Ravenstein-Lith, Lith-Bokhoven), kan vanuit een strakkere regierol met de andere partners beter onderhandeld worden over wensen, bezwaren en meekoppelkansen voor de gemeente Oss.

Programma 5. Economie

1. Inleiding

Binnen het programma Economie staat toekomstbestendige werkgelegenheid, ondernemerschap en een toekomstbestendige economische structuur voor de inwoners van Oss centraal. Een gezond ondernemersklimaat en voldoende arbeidspotentieel zijn essentieel om de toekomst van een welvarend en leefbaar Oss te waarborgen. Samen met het bedrijfsleven, het onderwijs, andere overheden en regionale en landelijke organisaties bouwen we aan een duurzame, vitale economie die klaar is voor de toekomst. Daarbij zetten we in op een goede afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven en een goed kwantitatief en kwalitatief aanbod van arbeid. Wij vinden het belangrijk dat nieuwe en gevestigde bedrijven zich in Oss kunnen blijven ontwikkelen en dat vraagt ook meer ruimte voor bedrijven, zoals op Heesch West. Daar richten we ons accountmanagement op. We zijn vertegenwoordigd in lokale, regionale en landelijke netwerken. Zo bouwen we aan een sterke economische profilering van Oss als moderne maakstad en vergroten we onze bestuurlijke slagkracht.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ruimte voor bedrijven

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

In de economische strategienota 2021-2025 zijn de doelstellingen en actiepunten beschreven. Kort gezegd werken we aan de volgende doelstelling(en):

- *Stimuleren ondernemerschap (sector en gebiedsgericht)*
- *Uitbouwen economische ecosystemen (sector gericht)*
- *Inzetten op toekomstige arbeidsmarkt en talent (sector en gebiedsgericht)*
- *Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen (opgave gericht)*
- *Ruimte maken voor ondernemen (gebiedsgericht)*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In de nasleep van COVID-19, exploderende energieprijzen en hogere grondstoffenprijzen stonden de ondernemers in 2023 opnieuw voor grote uitdagingen zoals de krapte op de arbeidsmarkt en de krapte op het elektriciteitsnet. Door onze inzet op de Energietransitie, Circulaire Economie en Arbeidsmarkt hebben we de ondernemers ondersteund bij deze uitdagingen. Met het stimuleren van (innovatief) ondernemerschap, het uitbouwen van ecosystemen en het verkennen van nieuwe ruimte voor werklocaties bouwden we verder aan het fundament van onze nieuwe economie. Landelijk gelden dezelfde uitdagingen. We zijn daarom bestuurlijk stevig vertegenwoordigd in economische platformen, zoals VNG, G40 stedennetwerk, Agrifood Capital en Regio NOB. Ook deelden wij onze innovatieve projecten en kennis en droegen Oss zo uit als moderne innovatieve maakstad, bijvoorbeeld met het themajaar 100yearspharmafuture. De uitvoering van de strategienota Economie Moderne maakstad Oss 2021-2025 en het bijbehorende uitvoeringsplan ligt, de landelijke uitdagingen in ogenschouw genomen en ondanks dat er geen actieplan lag voor de toekomst van Life Science en Agrifood, op koers.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Het bedrijfsleven is bevraagd op de beschikbare en benodigde ruimte. Deze resultaten nemen we mee als input voor de in 2024 op te stellen Visie Bedrijventerreinen Oss. Deze visie haakt aan op de Omgevingsvisie en loopt parallel met de deelname vanuit Oss aan de regionale bedrijventerreinprogrammering en totstandkoming van het regionaal afsprakenkader daarbinnen.
- Ondernemers hebben enorm veel belangstelling getoond voor kavels op Heesch West maar er ligt nog geen uitgifteprotocol waarin wordt beschreven op welke wijze we - mogelijk per deelgebied - de kavels zullen gaan toewijzen. Het bestemmingsplan is ook nog niet onherroepelijk.
- We zijn gestart met het opzetten van parkmanagement voor het bedrijventerrein Elzenburg-De Geer.

- De gemeenteraad heeft het plan goedgekeurd om de haven economisch aantrekkelijker te maken door het aanleggen van een kade en een aantal opstelsporen om de spoormogelijkheden te verbeteren.
- We namen deel aan de verkenning van de samenwerking Life Sciences Regio Pharma Oss, Nijmegen en Land van Cuijk. Deze samenwerking gaat in 2024 van start. In deze samenwerking doen ook onderwijs- en kennisinstellingen mee, zoals Radboud Universiteit, Avans, HAN en mbo's KW1C en Rijn IJssel.
- In 2023 hebben we diverse activiteiten georganiseerd en met onze partners mede mogelijk gemaakt in het kader van het themajaar #100YPF, zoals open dagen en het Experience Center van Organon, congressen zoals TOPX, Dutch Medicines Days en de Avond van de Chemie maar ook de Pharma-FutureBattle en het Weekend van de Wetenschap in de bibliotheek.
- We hebben een pilot (in voorbereiding) voor intensivering van het ruimtegebruik op één bedrijventerrein. De pilot heeft als doel om ruimte te winnen door een slimmere benutting, om daarmee te kunnen voorzien in ruimtebehoefte van gevestigde en groeiende bedrijven. En daarmee van behoud van bedrijven op de locatie.
- Om het MKB te helpen met het verduurzamen van hun pand hebben we energiescans aangeboden en is er een zakelijk energieloket beschikbaar. Daarnaast zijn we gestart met het verder verduurzamen van bedrijventerrein Moleneind (onder de noemer van het provinciaal project Grote Oogst).
- We organiseerden in samenwerking met HAS green academy de landelijke Dag van de duurzame verpakking en sloten het Regiodeal-project Innovatieprogramma Circulaire verpakkingen Oss succesvol af.
- Tot slot hebben we een onderzoek gestart naar een circulair ecosysteem bouw.

2.2 Landbouw

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een gebiedsgerichte aanpak per polder om te komen tot:*
    - *Een economisch volhoudbare agrarische bedrijfsvoering door het mede mogelijk maken van nieuwe verdienmodellen*
    - *Een ecologisch verantwoorde agrarische sector waarbij verbetering van lucht, water, bodem en biodiversiteit bereikt wordt*
    - *Een agrarische sector die maatschappelijk verbonden is met de omgeving door ontwikkelingen in samenspraak tot stand te brengen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het bereiken van deze doelstellingen vraagt om een doorlopende inspanning. We hebben in 2023 veel activiteiten ondernomen om deze doelen te bereiken. Een belangrijke stap daarin is de samenwerking tussen gemeente en agrarische ondernemers in Oss. Deze is stevig verankerd in "De Osse Aanpak", waarbij we met een doelenbenadering de transitie maken naar kringlooplandbouw. Een aanpak die ook door de provincie en het Rijk met interesse wordt gevolgd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben samen met de boeren een uitvoeringsagenda (ook bekend als het Bod) voor de westelijke polder op hoofdlijnen opgesteld, met doelen voor bodem, water en natuur. Met de uitwerking in een convenant en een meerjarig uitvoeringsprogramma gaan we in 2024 aan de slag.
- We zijn gestart met de project Bokashi voor verbetering van de biodiversiteit en bodemkwaliteit in de polder.
- We hebben de waterkwaliteit gemeten in de polder om te bepalen welke ingrepen noodzakelijk zijn.
- We hebben een actieve bijdrage geleverd bij de oprichting van een gebiedsorganisatie westelijke polder door hierin te participeren en een financiële bijdrage te leveren bij de oprichting.
- We hebben onderzoek gedaan naar de verwerking van mest op het eigen bedrijf zodat deze gebruikt kan worden bij kringlooplandbouw.
- We hebben een vervolg gegeven aan de pilot "energie uit mest" door een nieuw onderzoek te starten naar de werking van algen in mest met subsidie via de regiodeal.

- We hebben een onderzoek gestart naar de milieu effecten van het bod door de boeren.
- We zijn gestart met het opstellen van een planologisch kader waarmee we de transitie te kunnen faciliteren maken naar kringlooplandbouw en een economisch duurzame sector.

2.3 Recreatie en toerisme

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We streven naar versterking van de vrijetijdssector (werkgelegenheid)*
- *We zetten in op voldoende (vrij toegankelijke) mogelijkheden om dichtbij huis te kunnen ontspannen*
- *We streven naar meer kwaliteit van het aanbod passend bij de lokale behoeften (tevredenheid over recreatieve voorzieningen)*
- *We werken aan een goede balans tussen natuurwaarden en recreatieve waarden door spreiding van recreatie in het gehele gebied*
- *We informeren, inspireren en enthousiasmeren inwoners en bezoekers samen met onze stakeholders recreatie & toerisme in het Platform TrefhetinOss om erop uit te gaan in de regio*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In sterke samenwerkingsverbanden en marketingcoalities werken we aan de versterking van de vrijetijdssector. Dit doen we met bekende partners buiten onze gemeentegrenzen zoals de Maassamenwerking. En we kijken actief naar nieuwe partners, bijvoorbeeld in Noordoost Brabant. Met de tien regiogemeenten in Noordoost Brabant startten we dit jaar een verkenning naar kansen voor samenwerking. Dit krijgt in 2024 een vervolg. We versterken onze vrije tijdsector ook met onze partners binnen de gemeentegrenzen. We werkten samen aan de marketingcommunicatie vanuit het Platform ‘Tref het in Oss’. We zetten routes en routestructuren in voor het spreiden van recreatie. En we faciliteren diverse (ondernemers)projecten ter versterking van recreatief-toeristische voorzieningen zoals de Lithse Ham, Jachthaven de Groot, Hoessenbosch en de Geffense Plas. De visie Verbinden & Vertellen is niet geëvalueerd maar bouwstenen voor evaluatie liggen er.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We brachten de pontjesdagen onder in de Maassamenwerking en werkten met Bureau Toerisme, de buurgemeenten en de netwerkorganisaties aan marketing en promotie van het Maasgebied.
- We formuleerden met de tien regiogemeenten in Noordoost Brabant een uitvraag tot een verkenning naar samenwerkingskansen en stelden een kwartiermaker aan om deze kansen in beeld te brengen.
- We ontwikkelden met het Platform Tref het in Oss nieuwe promotiemiddelen zoals banieren, tassen, routekaarten, we vulden de beeldenbank met professionele foto's en brachten het magazine Bij Ons Om de Hoek uit om inwoners en bezoekers te inspireren erop uit te gaan in onze regio.
- We zetten met Routebureau Brabant en Stichting Landschapsbeheer Oss in op een kwalitatief goed (onderhouden) routenetwerk in onze gemeente en startte vanuit lokaal initiatief naar een verkenning om het routenetwerk uit te breiden met een ruiterroutenetwerk.
- We droegen bij aan de zichtbaarheid van de Zuiderwaterlinie en ontvingen dit jaar de Expeditie Zuiderwaterlinie in Lith.
- We startten met onze lokale partners een evaluatie naar de manier waarop we samenwerken en maakten een start richting een streefbeeld voor de toekomst dat in 2024 verder vervolg krijgt.
- We vonden met de uitgezette prijsvraag een nieuwe exploitant voor de Geffense Plas.
- De gebiedsvisie Maashorst is vastgesteld waarin het uitgangspunt voor Herperduin vastgelegd is in het houden van balans tussen recreatie en natuur. Hierin is het versterken van de recreatieve entree Hoessenbosch als een kans opgenomen. In 2024 gaan we deze verder onderzoeken.
- Met de ontwikkelaar van de Lithse Ham zijn we in gesprek om voor de opwaardering van het vakantiepark, binnen onze randvoorwaarden, tot een (voorstel voor een) geactualiseerde visie en businessplan te komen. Wanneer de gemeente en ontwikkelaar daarover overeenstemming hebben bereikt, kunnen partijen een overeenkomst sluiten over onder meer de benodigde gronden, de uitwerking en uitvoering van het programma en het kostenverhaal.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de duurzaamheidscirkel, vooral aan de profit-kant, waarbij people en planet ook goede aandacht krijgen:

- Arbeid: Door te streven naar een maximale werkgelegenheidsfunctie leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren zoals besteedbaar inkomen, armoede bestrijding, terugdringen jeugdwerkloosheid en verhuissaldo.
- Kennis: Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en dus de aanwezigheid van hoger onderwijs is de sleutel tot de toekomst. We zetten dan ook maximaal in op samenwerking met bijvoorbeeld Avans, HAS, HAN en universiteiten in onze nabijheid. Daarnaast zetten wij in op sterke verbindingen tussen het mbo-onderwijs en onze mkb-bedrijven. Deze jonge talenten behoren tot de ruggengraat van het mkb.
- Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden: we kijken kritisch naar ons ruimtegebruik, onder andere door toepassing van de 'Ladder duurzame verstedelijking'. Bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Heesch-West is dit een belangrijke factor. We hebben hier regionaal afstemming over. Voor regionaal bedrijventerrein Heesch west wordt een gronduitgifteprotocol opgesteld.
- Daarnaast ontwikkelen we projecten en activiteiten die de transitie binnen het bedrijfsleven naar een duurzame en circulaire economie moeten versnellen (zie paragraaf 2.2).

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, verantwoorde consumptie en productie en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Werkgelegenheid	osstat*	42.940	43.970	45.726	Nog niet bekend	41310
MKB vriendelijkste gemeente		**	26		**	7
Ranking logistieke hotspots	www.logistiek.nl	8	7	2	4	5

* Gebruikt zijn de LISA-cijfers, die zijn berekend op basis van KvK-gegevens aangevuld met steekproefonderzoek onder bedrijven. De cijfers zijn een schatting van de werkgelegenheid van halverwege het jaar ervoor. In landelijk LISA-verband wordt ervoor gekozen om jaarlijks de historie met terugwerkende kracht te actualiseren. De cijfers zijn terug te vinden in OssStat onder het kopje Economie.
** De verkiezing vindt elke twee jaar plaats. In 2020 heeft Oss niet actief deelgenomen. Vanwege de doorontwikkeling is er in 2023 geen landelijke ondernemerspeiling MKB-vriendelijkste gemeente uitgevoerd.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, 0 is alleen wonen, 100 is alleen werken)	52,5	52,3	2022
Vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners 15-64 jaar	157,6	161,6	2022
Banen 15-64 jaar per 1.000 inwoners	755,5	786,6	2022

Op moment van schrijven zijn er nog geen gegevens beschikbaar over 2023

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Veel maatschappelijke opgaven moeten vooral via de bedrijventerreinen worden opgepakt zoals energie, water, klimaatadaptatie, water, hittestress etc naast ruimte voor bedrijven en mobiliteit. Daartoe is een goed georganiseerd bedrijfsleven op het terrein, bijvoorbeeld via Parkmanagement, noodzakelijk.

Na het vaststellen van de uitvoeringsagenda voor de Westelijke en Oostelijke polder en een agrarische ondernemerscollectief gaan we bekijken of er nog een uitvoeringsagenda moet worden opgesteld voor het overig agrarisch gebied.

Programma 6. Centrum

1. Inleiding

In dit programma staat de ontwikkeling van ons stadshart centraal. De dynamiek in dit gebied is groot. We moeten steeds blijven anticiperen en meebewegen met de markt en op de ontwikkelingen in de maatschappij om kansen voor ons centrum te benutten. Het gaat goed met ons Osse stadshart. De leegstand is laag en het Walkwartier is volop in ontwikkeling. Landelijk worden we zelfs weleens als voorbeeld gebruikt. Maar dit betekent niet dat het werk gedaan is, er is blijvende inzet nodig om winkelpanden ingevuld te houden. Ook de opgaven voor klimaatadaptatie, de bereikbaarheid van het centrum en mobiliteit binnen de stad hebben onze aandacht nodig. Samen met de belanghebbenden in het centrum werken we de komende jaren door aan een bruisend, groen en toekomst bestendig stadshart.

2. Programma-onderdelen

2.1 Stadscentrum

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

We willen een stadshart met een bruisend en divers karakter, met veel aandacht voor ontmoeting. Daarbij zitten we in op de volgende ontwikkelingen:

- *Een aantrekkelijke binnenstad waarin mensen het fijn vinden om te verblijven*
- *Drie sterke deelgebieden in het centrum, die elkaar aanvullen, maar ieder een onderscheidend karakter hebben: Heuvel (Horeca), Walplein (zelfstandige winkels) en het Walkwartier (cultuur)*
- *Verbindende straten tussen de deelgebieden met winkels op de begane grond en daarboven publiekstoegankelijke functies of wonen*
- *Het wonen in het centrum bevindt zich vooral in de schil rondom het winkel- en uitgaansgebied*
- *Stevige vergroening Heuvel, Walplein en Walkwartier (zodanig dat evenementen mogelijk blijven) en groene verbindingen met de rest van Oss*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We zitten volop in de realisatiefase van het Walkwartier met het Warenhuis en de voltooiing in 2024 nadert. De werkzaamheden verlopen vooralsnog volgens planning. Ook de planologische procedure voor de ontwikkeling van het Stadssportpark TBL loopt voorspoedig. De bewaakte fietsenstalling aan de Oostwal wordt verplaatst naar het TBL terrein. De voorbereiding daarvan loopt. De oplevering van stadssportpark TBL is voorzien in het eerste kwartaal van 2026. In 2023 heeft de 'huiskamer van Oss' meer vorm gekregen door de laagste leegstand sinds 2019 en aandacht voor cultuur en evenementen in het centrum. In verschillende andere projecten hebben we invulling gegeven aan het karakter van de binnenstad door het faciliteren van binnenstedelijk wonen en aanplant van bomen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De planologische procedure voor het TBL loopt.
- Het project Walkwartier was in 2023 volop in aanbouw waarbij binnenkort op de bouw het hoogste punt zal worden bereikt. In totaal worden in het Walkwartier 131 woningen gerealiseerd. De bouw verloopt voorspoedig en naar verwachting zullen alle appartementen rond de zomer van 2024 worden opgeleverd. De oplevering van de winkels en de horecavoorziening zal later dat jaar plaatsvinden. Het vinden van geschikte ondernemers voor de winkelruimtes en voor de horeca verloopt minder voorspoedig dan de verkoop van de woningen. Extra inspanningen zijn in 2024 nog nodig om dit alsnog voor elkaar te brengen.
- Belangrijk onderdeel in de gebiedsontwikkeling van het Walkwartier is de komst van het Warenhuis. Een multifunctioneel gebouw waarin onder meer de bibliotheek, het stadsarchief, de streekwinkel, het toeristisch informatiecentrum en het centrummanagement zal worden gevestigd. Het Warenhuis moet een echte ontmoetingsplek worden. Van Wanrooij projectontwikkeling zal het deel van het gebouw waarin het Warenhuis gevestigd wordt, rond de zomer aan de gemeente casco opleveren. Het ontwerp voor de inrichting is afgerond en de aanbesteding voor de vaste inrichting en de technische installaties is gestart.

- Tot slot wordt ook het openbare gebied van het Walkwartier opnieuw ingericht, om het geheel een nieuwe uitstraling te geven. Het ontwerp is besproken met de belanghebbenden uit de omgeving en waar mogelijk aangepast aan hun wensen. De exacte fasering moet nog definitief worden gemaakt.
- Voor de Galerij en Walplein 25 stelden we ontwerpbestemmingsplannen op om de initiatieven voor kwaliteitsverbetering en toevoegen van woningen mogelijk te maken.
- We actualiseerden ons detailhandelsbeleid om de toekomstige ontwikkelingen van ons winkelgebied vorm te geven en te sturen. Dit beleid bespraken we met de stakeholders en ligt ter besluitvorming voor in de Gemeenteraad op 11 april 2024.
- Er is een stofkam gehaald door de terrasregels en een eerste concept Horecabeleid opgesteld zodat de openbare ruimte op een goede manier kan worden benut. De afstemming met de afdeling Oss van Koninklijk Horeca Nederland (KHN) is nieuw leven ingeblazen. Besluitvorming is voorzien in de eerste helft van 2024.
- Op 25 januari 2024 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde evenementenbeleid vastgesteld. In dit beleid is een paragraaf opgenomen met de kermisvisie.
- In 2023 zijn 6 locatieprofielen in het centrum vastgesteld en met 2 centrum locaties is een start gemaakt.
- Het college heeft in haar vergadering van 30 mei/23 oktober 2023 nieuwe parkeernormen vastgesteld. Hierbij zijn ook fietsparkeernormen vastgesteld en kwaliteitseisen voor fietsenstallingen vastgelegd. Daarnaast is de Koersnota mobiliteit in juli door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin wordt het beleidskader geschetst voor het stimuleren van fietsgebruik. Het beleidskader wordt dit jaar (2024) uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.
- De relatiemanager Stadshart heeft een jaar lang diverse ketens benaderd met als doel om Oss als aantrekkelijke vestigingslocatie te promoten en contact te houden met gevestigde ketens in het stadshart. Dit heeft weinige concrete resultaten opgeleverd. Daarom is ervoor gekozen het contract met de relatiemanager niet te verlengen.
- Vanuit de subsidieregeling Gevelverbetering hebben tot en met 2023 8 locaties subsidie ontvangen en is voor 2 projecten nog een bijdrage gereserveerd in 2024.
- In het kader van de regeling Wonen in het centrum zijn er in 2023 wel projecten opgestart maar nog niet afgerond. Op dit moment is er nog voor 7 woningen geld gereserveerd maar nog niet uitgekeerd omdat de werkzaamheden nog niet zijn gestart en voor nog eens 7 woningen is geld gereserveerd en deels uitgekeerd omdat de werkzaamheden zijn gestart maar nog niet afgerond. In totaal is er vanaf 2018 tot en met 2023 voor 35 woningen de subsidie volledig uitgekeerd omdat het project is afgerond.
- Tot slot zijn er verschillende inrichtingsplannen opgesteld en gerealiseerd om het stadshart te vergroenen en het centrum klimaatadaptiever te maken. Van de 9 beoogde locaties zijn er reeds 6 gerealiseerd, op één locatie lijkt realisatie niet mogelijk en bij de overige 2 locaties zijn we nog in gesprek met de omliggende pandeigenaren.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de Duurzaamheidscirkel:

- Arbeid: door te streven naar behoud en zelfstandig ondernemerschap mogelijk maken leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren, zoals besteedbaar inkomen, terugdringen armoede en verminderen jeugdwerkloosheid.
- Maatschappelijke participatie en wonen: we gaan in het stadscentrum een diversiteit aan functies creëren. We versterken de woonfunctie in het Walkwartier, voegen cultuur toe, voegen met het stadssportpark een openbare sportfaciliteit toe en geven ruimte aan starters en tijdelijke functies. We stimuleren, wanneer het kan, evenementen in het centrum en de kernen, deze worden veelal georganiseerd door lokale verenigingen.
- Natuur en Landschap: We vergroenen het centrum om de effecten van hittestress tegen te gaan en creëren daarmee een aantrekkelijke leefomgeving voor de bezoekers en inwoners van het stadscentrum.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, duurzame steden en gemeenschappen en leven op het land. Door in te zetten op het compact maken van het stadshart, functiemenging, meer bezoekersbeleving, stimuleren lokaal en duurzaam, in samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad. Zo bouwen we samen aan een duurzaam stadshart.

3.2 Indicatoren

In 2023 zijn we gestart om naast de gegevens van Locatus de meer actuele gegevens van het CMO te hanteren. Vanaf 2024 zullen we alleen nog maar rapporteren aan de hand van de gegevens van het CMO.

Gegevens van Locatus

De gegevens van Locatus zijn een momentopname en afhankelijk van de afbakening van het werkgebied dat gehanteerd wordt. Hierdoor wijken de cijfers af van het dashboard dat het CMO gebruikt. Zo hebben de gegevens van het CMO alleen betrekking op de pit en de schil van het stadshart. Locatus rekent tot het centrum bijvoorbeeld ook de oostzijde van de Oostwal, zoals Klaphekkenstraat, Berghemseweg en Oostwal. Hetzelfde geldt o.a. voor het voorzieningencluster op het Burchtplein.

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Bezoekers centrum (gemiddeld per week)	Locatus	*	*			>40.000
Leegstand aantal verkooppunten	Locatus	16,6%	16,5%	16,4%	11,8%	15% in 2022
Aantal verkooppunten	Locatus	451	449	402	381	geen
Omvang winkeloppervlakte in m2**	Locatus	57575 (46679)	57372 (45506)	55977 (45505)	51739 (45148)	geen
Leegstand winkeloppervlak	Locatus	18,9%	20,7%	18,7%	12,7%	geen

* landelijk verbod wifi tracking derhalve geen cijfers meer beschikbaar.
** omvang winkeloppervlakte is inclusief horeca, dienstverlening en leegstand (tussen haakjes exclusief leegstand)

Gegevens van CMO uit Digitwin

Het werkgebied van het CMO beslaat sinds 2010 het kernwinkelgebied (de pit) en het kernrandgebied van het centrum (de schil). Aan de noordkant wordt het gebied begrensd door de Hertogensingel, aan de zuidkant door de spoorwegovergang Molenstraat, aan de westkant door de Smalstraat en aan de oostkant door de Teugenaarstraat.

Vanaf 2016 registreert het CMO maandelijks bezetting/leegstand. In 2015 werd begonnen met het tellen van passanten via Wifi tracking via Locatus 24/7 passanten. In 2020 heeft Locatus deze dienstverlening gestaakt in verband met AVG. Vanaf juli 2022 maakt het CMO gebruik van DigiTwin om bezoekersaantallen te meten. Deze tool is AVG proof. Het CMO werkt haar bestand actief jaarrond bij, terwijl Locatus eenmaal per jaar een telling uitvoert.

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Bezoekers centrum (gemiddeld per week)	CMO	n.b.	n.b.	123.000	111.000	150.000
Leegstand aantal verkooppunten	CMO	14,60%	9,20%	11,50%	9,60%	7,50%
Aantal verkooppunten	CMO	363	360	356	354	geen
Omvang winkeloppervlakte in m2	CMO	n.b.	n.b.	n.b.	90.825	geen
Leegstand winkeloppervlak	CMO	n.b.	n.b.	n.b.	7,20%	5,00%

3.3 Waar staat je gemeente

Niet van toepassing.

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Ontwikkelingen en initiatieven in het centrum raken elkaar direct en daarom moeten we projecten in het stadscentrum meer vanuit een integrale en gebiedsgerichte aanpak beschouwen, en dus minder projectgericht of sectoraal. Bovendien dient bij de planvorming van projecten meer aandacht te worden besteed aan de afbouw (zoals transportbewegingen en afval dat vrijkomt bij de afbouw door bewoners). Dit is duidelijk merkbaar door de hoeveelheid busjes en bouwafval in het centrum waar geen voorzieningen voor zijn ingericht en daardoor overlast veroorzaken.

Niet alle woningen in het centrum hebben een beschikbare parkeerplaats, waardoor mogelijk het wonen in het centrum achter blijft. Om dit te bevorderen kijken we in 2024 welke mogelijkheden hiervoor zijn.

Voor wat betreft zwerfafvalbeheersing in de stad is er behoefte en noodzaak om ook op de zondagen afval op te ruimen. In 2024 zullen we bekijken hoe daar mee omgaan.

Een levendige weekmarkt is een belangrijke aanvulling in de binnenstad. Ook de winkeliers en de horeca kunnen daar profijt van hebben. Door de verandering van beschikbare (openbare)ruimte en de veranderende consumentenvraag, is het zaak de visie op de markt in de stad Oss weer eens tegen het licht te houden. Dit vraagt, voor een goede besluitvorming, nader onderzoek naar het bezoek en bestedingspatroon van de marktbezoekers en de input van centrumondernemers en omwonenden.

Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit

1. Inleiding

Oss heeft alles in huis om een de schaalsprong te maken naar een gemeente met meer dan 100.00 inwoners. Dit bereiken we onder andere door nog meer stad te zijn. Oss profiteert al van de aantrekkingskracht van de diversiteit in keuze voor wonen in een stadse of dorpse omgeving, met veel erfgoed, aansprekende voorzieningen waaronder een goede ontsluiting én OV bereikbaarheid, een gevarieerde economische bedrijvigheid en een prachtig buitengebied. Door stedelijke milieus toe te voegen maken we het aanbod en de keuze voor wonen en werken in Oss nog diverser en aantrekkelijker. Dit komt voornamelijk tot uitdrukking in de binnenstedelijke transformatie in de brede spoorzone van Schadewijk tot Amsteleind. Hier vindt ook de omslag naar duurzame mobiliteit plaats, met een herwaardering van onze verkeersstructuur, zodat alle voorzieningen goed bereikbaar blijven. Daarnaast hebben we aandacht voor de opgave om het bestaand stedelijk gebied gezonder en meer klimaatrobuust te maken.
In dit programma komen de verstedelijking van Oss met de Spoorzone Oss, onze woon- en mobiliteitsopgaven, de activiteiten in het kader van de Omgevingswet én onze lobby en samenwerkingsagenda aan de orde.

2. Programma-onderdelen

2.1 Verstedelijking

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Eigentijdse Stadvernieuwing; wat inhoud dat er een diversiteit aan extra woningen gebouwd zijn in het stedelijk gebied, die aantrekkelijke stedelijke leefmilieus en gemeenschappen opleveren*
- *De transitie naar een 10 minutenstad; waarin langzaam verkeer volop ruimte heeft en voorzieningen zoals openbaar vervoer, groen, sport, onderwijs en cultuur binnen 10 minuten bereikbaar zijn vanaf woon- of werkplek*
- *Duurzame, gezonde en veilige leefomgeving; waarin in het stedelijk gebied ruimte is gemaakt voor de uitdagingen uit het programma energie en klimaat en de opgave met betrekking tot energie*
- *Vooraanstaande industriële ontwikkel- en maakstad; waarbij het nieuwe werken (in de nabijheid van de stations) onderdeel is van de nieuwe stedelijkheid*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Op verschillende manieren werken we aan het creëren van toekomstbestendige stedelijke woon-, werk- en leefmilieu's in de spoorzone van Oss. We hebben in 2023 diverse plannen opgeleverd rondom mobiliteit en wonen die ook betrekking hebben op de stedelijke ontwikkeling. De nadere planvorming en het uitwerken van de strategieën voor verstedelijking krijgen verder vorm in het masterplan Spoorzone Oss dat in 2024 wordt opgeleverd. Daarmee is de verstedelijking van Oss niet klaar, maar staat juist aan het begin. De ruimtelijke ingrepen die worden voorgesteld om van de spoorzone een toekomstbestendig stedelijk gebied te maken vragen op veel fronten de komende jaren inzet van mensen en middelen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We stelden een Opgavedocument spoorzone vast.
- We gaven opdracht en startten met het opstellen van een masterplan Spoorzone Oss.
- We werkten aan de realisatie van verstedelijking door middel van projecten in de spoorzone zoals Euterpepark, Gebiedsontwikkeling Raadshuislaan Noord, Gebiedsontwikkeling Raadhuislaan Zuid, Fraterspark, Oude Theater/Lucaya, Schadewijk en Amsteleind.
- We stelden een Spooragenda op met NS, Prorail en de provincie Noord-Brabant.
- We sloten aan bij NOVEX stedelijk Brabant, waarin Brabantbrede verstedelijkingsstrategie en uitvoeringsprogramma is opgesteld.
- We waren betrokken bij het opstellen van een regionale verstedelijkingsstrategie en uitvoeringsprogramma.

2.2 Wonen en erfgoed

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Complete woongemeente. Aandacht voor de woonomgeving in bestaande wijken en kernen. Een flexibel en gedifferentieerd woningbouwprogramma*
- *Comfortabele woningvoorraad. Een woningvoorraad die aansluit bij de behoeften en wensen van de bewoners. De woningen zijn duurzaam en toekomstbestendig*
- *Een (t)huis van alle groepen inwoners. Aandacht voor de groep kwetsbare inwoners met een zorgbehoefte die in de toekomst in een reguliere woning moeten blijven wonen. Ook aandacht voor de inwoners met een middeninkomen en jongeren die in de koop- en huursector buiten de boot dreigen te vallen*
- *Versterking van de woonfunctie van Oss, ook in regionaal opzicht*
- *Versnelling van de woningbouw met als streven dat er de komende jaren circa 600 woningen worden toegevoegd aan de Osse voorraad. De Woonagenda 2022-2024 helpt om uitvoering te geven aan deze ambities*
- *We geven aandacht aan betekenis en behoud van erfgoed en archeologie*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben in 2023 veel ontwerpbestemmingsplannen in procedure gegaan met in totaal circa 2.500 woningen, waaronder veel betaalbare woningen. Door de werkwijze van nieuwe zakelijkheid en vaker monitoren van de planvoortgang zorgen we voor meer continuïteit in het verlenen van nieuwe bouwvergunningen. Op die manier proberen we over de langere termijn het aantal nieuwbouwwoningen hoog te houden. We hebben vele adviezen gegeven op de intaketafel, principeverzoeken behandeld, onderbouwingen in bestemmingsplannen geschreven en meegewerkt aan de ontwikkeling van plannen waar ons projectenbureau een sturende rol heeft. Dit met als doel dat we de pijplijn blijven aanvullen met harde woningbouwplannen. Verder hebben we gewerkt aan beleidsstukken die ons helpen om de doelstellingen te realiseren. Het gaat daarbij om de Regionale Woondeal Noordoost-Brabant, het beleidskader centrale huisvesting internationale werknemers, de visie Wonen, Welzijn & zorg en de herinvoering van de Starterslening. Ook hebben we een start gemaakt met de actualisatie van de meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties. Zo wordt op vele fronten gewerkt aan een thuis van alle groepen inwoners.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We werkten aan de Regionale Woondeal en aan de Brabantse Verstedelijkingsstrategie. We zetten ons in voor het Osse belang, namelijk aandacht voor de ingezette versnelling en de grote opgave om zachte woningbouwplannen naar de eindstreep van een onherroepelijk bestemmingsplan te brengen, zodat er daarna bouwvergunningen kunnen worden aangevraagd en de bouw kan starten.
- We stelden de visie Wonen, Welzijn & Zorg op. Deze is vastgesteld in oktober 2023.
- We hebben het beleidskader huisvesting internationale werknemers op, het is vastgesteld 2023.
- We werkten aan de herinvoering van de starterslening, vastgesteld januari 2024.
- We hebben continu aan de totstandkoming van harde woningbouwplannen gewerkt. In 2023 heeft dat onder meer als resultaten dat er bestemmingsplannen zijn vastgesteld zoals Geffen ’t Veld (310 woningen) en Euterpelaan naast het ROC (74 woningen). Er zijn woningen opgeleverd in onder meer Oijense Zij Noord, Kromstraat/Hof van Fort en Lith Oost.
- We brachten de bouw van circa 2.500 woningen in procedure via ontwerpbestemmingsplannen, waaronder Linck, Ravenstein Stationskwartier en 2 locaties op het Euterpepark.
- We blijven inzetten op de planontwikkeling van locaties die nog geen ontwerpbestemmingsplan hebben. Dat betekent het verder werken aan de planvorming in bijvoorbeeld Amsteleind en Fraterspark.
- We hebben inmiddels 3 CPO groepen die concreet aan de slag zijn met de bouw van woningen (Geffen, Maren-Kessel en Overlangel) en er zijn groepen bezig om zover te komen in Oss, Ravenstein en Herpen.
- We hebben onze werkwijze voor monitoring van de voortgang van nieuwbouwplannen aangescherpt en rapporteren hierover periodiek in de RIB voortgang woningbouw.

- We blijven inzetten op het verkrijgen van subsidies om de haalbaarheid van betaalbare woningbouw te vergroten. In 2023 hebben we onder meer veel werk verzet om de Woningbouwimpuls, regeling huisvesting aandachtsgroepen en provinciale bijdrageregeling stimulering woningbouw naar Oss te halen.
- We hebben de wettelijke taken en verplichtingen vanuit Erfgoed in vervuld (archeologie en gebouwd erfgoed). Daarnaast werkten we aan publieksbereik onder andere door het uitbrengen van een nieuwe Ossensia, faciliteerden we 20 jaar Vorstengraf reconstructie, maakten we de Fieldschool uit Leiden mogelijk, is de archeologische waardenkaart opgeleverd en zijn we aan de slag gegaan met de cultuurhistorische waardenkaart, die in 2024 wordt opgeleverd.
- We startten met de voorbereidingen 50 jaar Archeologie in Oss en 625 jaar Oss stadsrechten.

2.3 Mobiliteit

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Infrastructuur die bijdraagt aan de kwaliteit van de openbare ruimte*
- *Toegankelijke en bereikbare basisvoorzieningen voor iedereen*
- *Duurzame mobiliteit*
- *Toename van Verkeersveiligheid en afname van verkeershinder*
- *Aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Voor de mobiliteit en infrastructuur in de toekomst is de vaststelling van de Koersnota Mobiliteit door de gemeenteraad een belangrijke eerste stap. Deze koersnota vertalen wij nu naar een Uitvoeringsprogramma Mobiliteit die in de loop van 2024 wordt opgeleverd. Daarin worden mijlpalen meer concreet vastgelegd. Ook een voorstel voor monitoring van de doelen komt dan aan de orde. De kaders van de koersnota worden al wel toegepast in diverse gebiedsontwikkelingsprojecten. Met Prorail, NS en provincie Noord-Brabant hebben wij een goede basis gelegd voor toekomstige samenwerking aan de spooragenda van Oss. Wij zijn in juni 2023 toegetreden tot Brabantstad (B7). In 2024 wordt de samenwerkingsovereenkomst voor de B7-programmalijn Slimme en Duurzame mobiliteit ondertekend.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De gemeenteraad stelde een Koersnota Mobiliteit vast met daarin met daarin leidende principes, hoofdwegenstructuur en parkeernormen.
- We hebben een nieuwe parkeernormennota vastgesteld.
- Samen met NS, Prorail en provincie Noord-Brabant stelden we voor de 3 stations in Oss een handelingsperspectief op. Een goede basis om met elkaar de stations te kunnen verbeteren.
- Met buurgemeenten wezen we in reactie op de ontwerp structuurvisie A50 actief op belang van aanvullend onderzoek naar verkeersafwikkeling op knooppunt Paalgraven en de samenhang met andere maatschappelijke opgaven.
- We versterkten de regionale samenwerking met betrekking tot mobiliteit met onze deelname aan Brabantstad.
- Wij verbeterden de effectiviteit van de parkeerregulering met de komst van een handhavingsvoertuig.
- We zijn een verkenning samen met Stichting de Maasveren en de twee oevergemeenten gestart voor een structurele en duurzame oplossing om de Maasveren in de vaart te houden. De afronding van deze verkenning staat gepland voor het tweede kwartaal van 2024.

2.4 Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We werken met de nieuwe Omgevingswet*
- *We benutten het nieuwe rijksbeleid "Regie op Ruimtelijke Ontwikkeling"*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
De Omgevingswet is wederom uitgesteld, waardoor we in 2023 nog niet met de nieuwe Omgevingswet gewerkt hebben. Wel werken we in diverse samenwerkingsverbanden aan regie op de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio en provincie. Denk daarbij aan de RNOB, NOVEX Stedelijk Brabant, de stedelijke regio 's-Hertogenbosch de B7 en de provincie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- We hebben in 2023 het programma Omgevingswet afgerond. De activiteiten zijn naar de lijnafdelingen gebracht.
- In 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de laatste van de drie gebiedsvisies: de gebiedsvisie Stadjes en Kernen. De drie gebiedsvisies vormen de bouwstenen voor de omgevingsvisie.
- Na accordering van de opdrachtbrief en het programmaplan hebben we in 2023 de eerste concrete stappen gezet richting de omgevingsvisie.
- We startten met het opstellen van een Milieu Effect Rapportage.
- We gaven richting aan de omgevingsvisie door middel van een ambitienota die begin 2024 door de raad wordt behandeld.
- We bereidden ons in 2023 zo goed als mogelijk voor op de nieuwe Omgevingswet door onder andere het omgevingsplan voor het hele Osse grondgebied, vergunningverlening, ICT en techniek.
- In 2023 is het ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant en de verstedelijkingstrategie regio 's-Hertogenbosch opgeleverd. Daarin participeerden we actief met onze Osse agenda.
- In 2023 heeft de provincie Noord-Brababt het Ruimtelijk Voorstel Brabant opgesteld en hebben we in RNOB verband gewerkt aan een ruimtelijk voorstel voor de regio.
- In 2023 heeft de provincie Noord Brabant het eerste concept Brabants programma Landelijk Gebied (BPLG) opgeleverd, bestaande uit een houtskoolschets en een pakket no-regret maatregelen. De Osse strategie ten aanzien van de westelijke polder is hierin meegenomen alsmede ook de kansen in het poldergebied met betrekking tot voedselproductie in de vorm van hoogproductieve kringlooplandbouw.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid
Het verduurzamen van vooral de bestaande woningvoorraad is een grote en belangrijke opgave. Deze opgave komt (o.a.) aan bod in programma 4: uitvoeringsprogramma Energiebesparing en Transitievisie Warmte.
De activiteiten genoemd onder 'Duurzame Mobiliteit' dragen bij aan een duurzamer verkeerssysteem, onder andere door:
- Het zorgen voor een betere verkeersveiligheid.
- Het stimuleren van meer duurzame verkeersbewegingen (te fiets, per spoor of over water).
- Het verminderen van overlast van verkeersbewegingen (o.a. geluid, CO2-uitstoot).

De Toekomstvisie en Structuurvisie voor de gemeente Oss lopen tot 2020. De actualisatie krijgt gestalte in de Omgevingsvisie, die daarmee het nieuwe integraal kader vormt voor het ruimtelijk beleid waaronder wonen voor de gemeente. In de omgevingsvisie maken we ook keuzes t.a.v. duurzaamheid. Daarin nemen we de Global Goals als drijfveer en integreren we sociale doelen als gezondheid en onderwijs.
De Global Goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen en klimaatactie.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Gemiddelde leegstand woningen	OssStat	3,1	3,3	3,2	3,4	n.v.t.
Gemiddelde verkooptijd woningen (in dagen)	NVM	Q2 - 32	Q2 - 24	Q2 - 63	n.n.b.	n.v.t.
Verleende bouwvergunningen	Gemeente Oss	497	356	482	285	n.v.t.
In aanbouw zijnde woningen	Gemeente Oss	544	256	321	208	n.v.t.
Gereedgekomen woningen	Gemeente Oss	524	623	341	491	n.v.t.
Aantal actief woningzoekenden Mooiland	Mooiland	1.073	1.778	1.630	n.n.b.	n.v.t.
Aantal reacties per woning Brabantwonen	Brabantwonen	139,5	160	246	n.n.b.	n.v.t.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	9,4	8,7	2022

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Niet van toepassing.

Programma 8. Veilige omgeving

1. Inleiding

Ons doel is een aantrekkelijke omgeving te zijn waar inwoners zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken en recreëren. Schoon, heel en veilig staat hierbij voorop. Als gemeente zijn we in staat om in te kunnen spelen op de actuele veiligheidsproblematiek. De algemene doelen voor de periode 2023-2026 zijn:

- Een samenleving die weerbaar, veerkrachtig en zelfredzaam is.
- Veilige wijken met een goede verbinding tussen zorg en veiligheid.
- Het zo veel mogelijk tegengaan, verstoren, en stoppen van ondermijnende criminaliteit.
- Voorkomen en bestrijden van (grootschalige) incidenten en verstoring van de openbare orde.
- Behouden of verbeteren van de veiligheidsgevoelens en veiligheidscijfers.

Binnen veiligheid hanteren we vijf veiligheidsvelden: veilige leef- en woonomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid (ondermijning). Deze velden hebben elk weer hun eigen thema's. Zo werken we aan een stabiele interne crisisorganisatie (opleiden en trainen), draaien wij een 24/7 crisispiket (incidentmanagement), vervullen we functies voor de regionale crisisorganisatie, haken wij aan bij complexe casuïstiek op AVE 3 niveau, voeren we procesregie bij AVE 4 casuïstiek, werken wij aan aanpak woonoverlast, sluiten wij drugs- en overlastgevende panden, monitoren wij de jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit en houden we ons bezig met de aanpak op ondermijnende criminaliteit, weerbare jeugd en weerbare overheid.

De afgelopen jaren komen er steeds meer nieuwe veiligheidstaken bij (mensenhandel, cybercrime en maatschappelijke onrust en preventie weerbare jeugd) en bestaande thema's vergen meer tijd (toename complexe casuïstiek, toename voetbalgeweld, meer wijkgericht werken en inzet van veiligheid tijdens evenementen). Ook de twee grote crisissen (corona en vluchtelingen) hebben veel druk gelegd. We hebben hier aandacht voor en gaan hier in 2024 mee aan de slag.

2. Programma-onderdelen

2.1 Veilige woon- en leefomgeving

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Zorg- en veiligheidsketen verder inrichten om alle soorten casuïstiek slagvaardig op te kunnen pakken.*
- *Effectief kunnen optreden bij langdurige ernstige woonoverlast.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid is een doorlopend proces waarbij we per jaar bekijken waar er extra inzet nodig is. Gelet op de toename van complexe zorg- en veiligheidsproblematiek, hebben we in 2023 prioriteit gegeven aan de doorontwikkeling van het model Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). Deze doorontwikkeling hebben we in 2023 afgerond.
In 2023 wilden we de samenwerking met wijkcoördinatoren, boa's en andere betrokkenen om vroegtijdig (woon)overlast aan te pakken intensiveren en het beleid Aanpak Woonoverlast actualiseren. Hier zijn we niet aan toegekomen. In 2024 willen we dit op gaan pakken.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben binnen de gemeente Oss meer verbinding, een gezamenlijke aanpak en een gedragen verantwoordelijkheid gecreëerd voor de thema's die op de domeinen en zorg en veiligheid spelen.
- In 2023 zijn we gestart met de doorontwikkeling van het model Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). We hebben samen met onze partners nieuwe afspraken gemaakt rondom dit opschalingsmodel voor casuïstiek.
- We hebben meer gebruik gemaakt van de expertise van het Zorg- en Veiligheidshuis.

- Het proces nazorg- ex gedetineerden hebben we geëvalueerd, aangepast en geactualiseerd. We hebben het Bestuurlijke Akkoord Re-integratie Ex-justitiabelen als uitgangspunt gebruikt. Met als doel om gedetineerden nog beter te kunnen helpen bij terugkeer naar de samenleving en om beter voorbereid te zijn op de evt. risico's bij terugkeer in de maatschappij.
- Daarnaast zijn nieuwe afspraken en processen gemaakt voor ex-gededineerden met een verhoogd risico voor terugkeer in de maatschappij (de zogeheten BIJ- en risicomeldingen). Zij worden vroegtijdig gemonitord en er vindt veelvuldige afstemming met onder andere de politie en reclassering plaats.
- We hebben de rol van veiligheid binnen het programma Schadewijk en het wijkgericht werken verkend.
- We leveren een bijdrage aan de aanpak van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
- Taakverzwaring en –verbreding hebben ertoe geleid dat we hebben ingezet op het anders vormgeven van de organisatorische invulling van team openbare orde en veiligheid. Hiervoor hebben we 1,5 fte aangevraagd in de begroting. Deze zijn toegekend. In 2024 starten twee nieuwe adviseurs Openbare orde en veiligheid.
- We monitoren twee keer per jaar het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2023-2026 in de gezagsdriehoek.

2.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Veilige evenementen*
- *Veiligheid in en om het voetbalstadion*
- *Veilig uitgaan en een veilig centrum*
- *Veilige bedrijventerreinen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
Om de veiligheid in en om het voetbalstadion te vergoten, trekken we steeds meer samen op met de andere voetbalgemeenten binnen Oost-Brabant, TOP Oss, de KNVB, politie en OM. Hiermee hopen we gezamenlijk de ongeregeldheden terug te dringen en betaald voetbal voor iedereen weer een feest te maken.

We willen binnen de gemeente Oss evenementen mogelijk maken. Dit willen we doen door het vergunningsproces verder door te ontwikkelen. We hebben een geactualiseerd vastgesteld evenementenbeleid met een daarbij behorend toetsingskader.

Bij evenementen moeten bezoekers, deelnemers en medewerkers zich ook veilig voelen. De eerste stappen zijn gezet in het aanpassen van het beleid en de werkwijze van evenementen en bijbehorende vergunningverlening. In de begroting van 2024 is 1 fte toegekend voor het coördineren van evenementen en 0,5 fte toegekend voor evenementenveiligheid met als doel evenementen te kunnen vergunnen. Hierdoor hopen we in 2024 meer stappen te kunnen maken ten aanzien van (veilige) evenementen in Oss.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- Door de veranderende rol als regisseur in het proces voetbal trekken we nauwer op met politie en de BVO (Betaald Voetbalorganisatie) Top Oss. Op deze manier trekken we integraal op en pakken we overlast effectiever aan.
- Afgelopen jaar heeft de landelijke Regiegroep Voetbal en Veiligheid een gemeentelijk handelingskader gepubliceerd. Dit handelingskader stelt een aanpak voor bestaande uit diverse bestuursrechtelijke maatregelen in reactie op ongeregeldheden gerelateerd aan voetbal. Veel van de voorgestelde maatregelen zijn inmiddels in gang gezet, zoals: het inzetten van extra restricties bij (risico)wedstrijden, beleid bij incidenten of stakingen en de invoering van een vergunningplicht voor betaald voetbalwedstrijden in december 2023. De zogenaamde persoonsgerichte aanpak krijgt pas verder vorm in 2024.

- Aan evenementenorganisatoren, hulpdiensten en externe stakeholders bieden we duidelijkheid door toe te werken naar een uniforme en werkbare behandelaanpak rondom (veiligheid bij) evenementen. In 2024 zetten we hierop vervolgstappen.
- Om onze informatiepositie te verbeteren worden signalen van fraude en ondermijning besproken in een intern signalenoverleg. Hierdoor kunnen we integraal en meer informatie-gestuurd werken.
- Gemeente Oss is lid van Meld Misdaad Anoniem (MMA), waardoor inwoners en altijd de mogelijkheid hebben om anoniem meldingen te maken van vermoedens van criminaliteit.
- Indien MMA-meldingen in het kader van (soft)drugsproductie mogelijk een risico voor de openbare orde kan inhouden en de politie heeft onvoldoende aanvullend bewijs om een onderzoek te starten, zal een bestuurlijke controle worden uitgevoerd, om een eventueel risico voor de openbare orde en veiligheid uit te sluiten.
- In 2023 zijn er 68 MMA meldingen in totaal binnengekomen, waarvan 49 gerelateerd aan drugs. De rest was divers, van illegale prostitutie tot fraudemeldingen, van niet pluis gevoel tot overlast.
- De politie heeft twee preventieve actiedagen georganiseerd om in gesprek te raken met inwoners en ondernemers in het buitengebied.
- In 2023 zijn we gestart met het actualiseren van het Bibob beleid. Hiervoor hebben we onder meer gesprekken gevoerd met de gemeenten Bernheze, Land van Cuijk, Maashorst en Boekel. De nieuwe beleidslijn is vastgesteld op 15 december 2023. Het instrument zal breder, risico- en signaal gestuurd ingezet worden.
- We hebben in 2022 capaciteit (1 fte) gekregen voor de inzet van een preventief toezichthouder ondermijning voor de bedrijventerreinen en het buitengebied. Sinds 2023 zijn twee medewerkers van VTH ieder voor 0,5 fte belast met deze taak. Deze toezichthouders gaan actief op pad in het buitengebied en bij bedrijventerreinen om signalen en mogelijke kwetsbaarheden op te halen. Er is een begin gemaakt met de aanpak van bedrijventerreinen middels een toolbox ontwikkeld door TF-RIEC / Avans. Uit een risicotaxatietool van de provincie Noord-Brabant blijkt welke bedrijventerrein het hoogste scoren op kwetsbaarheden in relatie tot ondermijnende criminaliteit. We willen met één van de bedrijventerreinen een start maken. In 2024 wordt dit verder opgepakt.
- We hebben via het RIEC deelgenomen aan het Project Metaal Recycling & Oud-ijzerhandel: Het doel van het RIEC project is om beeld te krijgen bij de branche in Oost-Brabant, de witwasmogelijkheden, milieucriminaliteit, betrokkenheid bij ondermijnende criminaliteit. Er wordt een handelingsperspectief gemaakt voor overheidspartners om ondermijnende activiteiten in de branche tegen te gaan.
- We hebben samen met diverse partners deelgenomen aan een actieweek transport en logistiek. In dat kader zijn preventieve gesprekken gevoerd met ondernemers uit de sector en twee repressieve controles uitgevoerd. We hebben intensief samengewerkt met o.a. RIEC, Douane, politie en het UWV.

2.3 Jeugd en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Zicht krijgen op de jeugdgroepen, het terugdringen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit*
- *Verbetering samenwerking – met professionals, met scholen en tussen straatcoaches-jongerenwerk*
- *We maken het mogelijk dat scholen meer voorlichting kunnen geven, onder andere door inzet Halt*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De aanpak van overlastgevende jeugd is een doorlopend proces. Ook in 2023 zagen we een enkele jeugdgroep die zich overlastgevend gedroeg. Op één jeugdgroep hebben we gezorgd voor een intensievere persoonsgerichte aanpak vanuit zorg én veiligheid. We hebben een start gemaakt met heldere processen en afspraken ten aanzien van de verbinding tussen zorg en veiligheid bij jeugd. Dit is nog niet afgerond.

We zien echter een verschuiving van jeugdgroepen op straat naar jeugdgroepen die online samenkomen en criminele activiteiten online. Op deze ontwikkeling (digitale criminaliteit) moeten we onze aanpak nog op aanpassen.

We werken intensief samen met onder andere de straatcoaches, wijkcoördinator, TOR/HOR en politie. Deze onderlinge samenwerking hebben we in 2023 geïntensiveerd. In 2024 gaan we hier mee verder.

In de begroting 2024 hebben we structureel budget aangevraagd voor een subsidierelatie met Halt. Dit zodat we samen met Halt kunnen investeren in de preventieve aanpak o.a. door voorlichting op de basisscholen en de middelbare scholen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Om zoveel mogelijk zicht te krijgen op de jeugdgroepen in de openbare ruimte monitoren we deze groepen maandelijks met de verschillende partners.
- We hebben integraal en intensief ingezet op een overlastgevende jeugdgroep.
- We focussen ons op de verbinding tussen zorg en veiligheid, waarbij we beleid zoveel mogelijk op elkaar afstemmen. Ook in de uitvoering van interventies die te maken hebben met preventie enerzijds en repressie anderzijds zoeken we de verbinding.
- Met programma 1. Zorg en welzijn, werken we nauw samen. Een voorbeeld hiervan is de inzet van de straatcoaches. We hebben vanuit team Openbare Orde en Veiligheid structurele afstemming met de straatcoaches. De lijnen zijn kort en de samenwerking is goed.
- Vanuit veiligheid is afstemming gezocht vanuit nazorg ex-gedetineerde volwassenen met beleidsmedewerker jeugd om het proces nazorg ex-gedetineerde jeugdigen uit te laten werken.
- We organiseerden preventieactiviteiten op scholen over weerbaarheid en groepsdruk.
- In 2023 zijn er een aantal HALT lessen verzorgd op scholen. Vanaf 2024 is hiervoor structureel budget en wordt er jaarlijks afgestemd met HALT hoe we het budget dat jaar gaan inzetten (welke prioritering, thema's etc.). Denk aan alcohol, drugs, cybercrime, groepsdruk en seksuele weerbaarheid. Hierbij werken we samen met Zorg en Welzijn.
- In 2023 hebben we een zogeheten 'Zichtsessie' georganiseerd voor verschillende partners binnen het jeugd- en veiligheidsdomein met als doel het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden.
- We kijken (samen met partners) naar een hernieuwde overlegstructuur op het thema jeugd. De huidige vorm kan worden uitgebreid met persoonsgerichte aanpak jeugd. Zo kunnen er gerichte acties worden uitgezet ter voorkoming van jonge aanwas.

2.4 Fysieke veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We willen de inzet vanuit bevolkingszorg en crisiscommunicatie naar een volgend niveau brengen waardoor we beter kunnen inspelen op de maatschappelijke uitdagingen.*
- *Doorontwikkeling lokale crisisorganisatie waardoor we nog beter in kunnen spelen op crises.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Door onderbezetting in het team Openbare Orde en Veiligheid in 2022 (en de jaren daarvoor) hebben we keuzes moeten maken. Hierdoor hebben we niet kunnen investeren in onze interne en regionale crisisorganisatie.

Iedere gemeente ‘levert’ medewerkers voor regionale functies (zoals communicatieadviseurs of juristen) voor als er een gemeenteoverstijgende ramp of crisis plaatsvindt. Het aantal medewerkers is afhankelijk van de grootte van de gemeente. Onder andere door personeelsverloop voldoen we momenteel niet aan onze regionale leveringsplicht. We streven er na om dit in 2024 weer op orde te hebben.

Ook onze interne crisisorganisatie (medewerkers van de gemeente Oss die een lokale functie / rol hebben bij een gemeentelijke crisis of ramp) is door personeelsverloop niet meer up tot date. Ook dit hopen we in 2024 weer op orde te hebben.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2023 hebben we gekeken naar de oorzaken van het niet nakomen van deze leveringsplicht. Er wordt gewerkt aan een voorstel om het leveren van voldoende functionarissen voor regionale functies vanuit de gemeentelijke organisatie te vergroten en daarnaast meer over de gehele organisatie gelijkmatig te verdelen (verantwoordelijkheid van iedereen).
- We hebben geoefend in een gemeentelijk beleidsteam (GBT) setting met veel nieuwe functionarissen. Dat team komt bij elkaar bij GRIP-2 crisis en daar zit de burgemeester, gemeentesecretaris en adviseurs van verschillende afdelingen in (o.a. veiligheid, communicatie).
- Ook hebben we enkele kleinere incidenten gekend waarbij we hebben geacteerd vanuit de rampen en crisisbeheersing.
- In 2024 staat er wederom een GBT oefening ingepland en willen we toe werken naar een bredere oefening om met de gehele crisisorganisatie (regionaal als lokaal) te oefenen.
- Vanaf de start van de vluchtelingencrisis hebben we intensief samengewerkt met de Veiligheidsregio Brabant Noord om deze crisis aan te kunnen pakken. Ook in de gemeente Oss is hierin verantwoordelijkheid genomen en is er direct opvang geregeld. Dit is in 2023 gecontinueerd en is er blijvend contact hierover met de VRBN. De spreidingswet die inmiddels door de Eerste Kamer is aangenomen kan op termijn gevolgen hebben voor het aantal op te vangen vluchtelingen door iedere gemeente waaronder ook voor ons.
- We hebben het gemeentelijke draaiboek 'Hoogwater' in 2023 geactualiseerd.

2.5 Integriteit en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het zoveel mogelijk verstoren van ondermijnende criminaliteit*
- *Het vergroten van awareness en het op peil houden en vergroten van het kennisniveau van de professionals*
- *Het vergroten van het vertrouwen van inwoners in de overheid*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het stoppen en voorkomen van ondermijnende criminaliteit is een doorlopende doelstelling. De gemeente Oss werkt samen met de gemeente Bernheze, de politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst samen onder het RIEC convenant in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

In 2022 is de Brabantse weerbaarheidsnorm gelanceerd door de provincie Noord-Brabant, de Brabantse gemeenten en Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Het is de bedoeling dat alle gemeenten voldoen aan deze norm, zodat de dijken overal even hoog zijn en criminelen minder kans krijgen om faciliteiten van de gemeenten te gebruiken voor criminele doeleinden.
We hebben een nulmeting gedaan. Daaruit blijkt dat een aantal zaken al goed op orde zijn, maar dat andere zaken doorlopend aandacht vragen (bewustwording) en dat op sommige zaken nog flink moet worden geïnvesteerd (informatiepositie).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We werken wekelijks en bijna dagelijks samen met onze integrale partners, onder het RIEC convenant. Samen pakken we casuïstiek en projecten op.
- We hebben (samen met gemeente Bernheze) een nieuw beleid vastgesteld voor de toepassing van artikel 13b Opiumwet (bestuurlijke maatregelen drugshandel).
- Locaties waarbij op basis van de Opiumwet art. 13b bestuurlijke maatregelen zijn ingezet, zullen we na het opheffen van de maatregelen bezoeken voor een hercontrole en daarbij zal voorlichting worden gegeven ter voorkoming van herhaling.

- We hebben 'uitvoeringsafspraken aanpak mensenhandel' vastgesteld, met een convenant voor samenwerking met partners. We hebben een aandachtsfunctionaris mensenhandel aangewezen binnen team Openbare Orde en Veiligheid. Deze vormt een spil in de samenwerking op dit thema met interne en externe betrokkenen.
- We werken samen met de projectleider buitengebied van Bernheze aan met de partners van het buitengebied, zoals de (preventief) toezichthouders van gemeenten Oss en Bernheze, politie, Omgevingsdienst, Samen sterk in het buitengebied (SSIB), Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), RIEC, Platform Veilig Ondernemen en de VNG. We gaan een aantal opties bespreken hoe we de samenwerking op het delen van signalen en het uitwisselen van informatie kunnen versterken.
- We werken aan het verhogen van onze informatiepositie. Daartoe zijn de mogelijkheden voor het realiseren van een Gemeentelijk informatieknooppunt verkend , wat uiteindelijk heeft geleid tot een projectopdracht waarvoor nu een projectleider is gestart. In 2024 wordt dit verder vorm gegeven.
- We werken samen met het Platform Veilig Ondernemen (PVO), dat in 2022 goed van start is gegaan in Brabant-Zeeland. Waar mogelijk maken we gebruik van hun aanbod en diensten op diverse thema's. Tijdens de Week van de Veiligheid was het thema "Agressie en geweld tegen ondernemers" en is door het PVO een gratis symposium georganiseerd in (en met) de gemeente Tilburg waarvoor ook de Osse ondernemers zijn benaderd.
- We toetsen de inkomende vergunningaanvragen. Wanneer aanvragen onder het Bibobbeleid vallen wordt door het Cluster Bibob een onderzoek uitgevoerd. Afgelopen jaar zijn er 67 Bibobonderzoeken uitgevoerd. In twee gevallen is het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd.
- We werken op het gebied van Bibob actief samen met de B7 gemeenten en de omliggende gemeenten.
- De Wet Bibob is in 2022 gewijzigd. Daarnaast is het lokale Bibobbeleid herzien en uitgebreid. De mogelijkheden om dit als instrument in de aanpak van ondermijning breder in de organisatie toe te passen zijn onderzocht en zijn geïmplementeerd in 2023. In 2023 is ook een nieuw beleid voorbereid, wat begin 2024 van kracht werd.
- Het prostitutiebeleid van de gemeente Oss is gedateerd. We hebben een notitie gemaakt waarin wordt onderbouwd waarom het van belang is dit te actualiseren.
- Het toezicht op vergunde seksinrichtingen is een taak van de gemeente. Het toezicht op onvergunde prostitutie is enige tijd geleden al van de politie naar de gemeente verschoven. We onderzoeken nog waar en op welke manier we deze taak bij de gemeente kunnen beleggen. Tot die tijd ontvangt de gemeente af en toe nog bestuurlijke rapportages van de politie. Controles op vergunde prostitutiebranche worden uitgevoerd door afdeling VTH. Er is in gemeente Oss één vergunde prostitutielocatie.
- We hebben in 2023 de uitvoering van de Brabantse weerbaarheidsnorm gemonitord. Samen met Bernheze hebben we een projectleider geworven die hiermee verder gaat in 2024.
- Integriteit: in de organisatie is veel aandacht voor integriteit. P&O vraagt hiervoor op diverse manieren aandacht. Ook is er een "Week van de integriteit" georganiseerd.
- Sinds 2023 is voor bepaalde functies een uitgebreidere Verklaring omtrent gedrag vereist, de VOG-P.
- Er zijn diverse trainingen gevolgd door medewerkers, bijvoorbeeld voor het projectleiderschap bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit (gericht op samenwerking met de partners waaronder OM, politie, Belastingdienst), voor intelligence gericht werken. Maar ook bijeenkomsten/webinars gericht op actualiteiten en vergroten van juridische kennis.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Om als gemeenschap duurzaam samen te leven (SDG11) is het onder andere van belang om mensen een veilige woon- en werkomgeving (SDG16) te bieden. Dat wil zeggen het tegengaan van criminaliteit en overlast, het veilig mogelijk maken van evenementen en de voorwaarden scheppen voor een zuiver democratisch proces (integriteit). Dat doen we samen met partners (SDG 17), waar mogelijk door integraal op te trekken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Rapportcijfer veiligheid	*Veiligheids monitor*	-	7,4	-	Nog niet bekend.	7,4
Incidentmeldingen verwarde personen	politie	489	537	759	698	
Inzet bestuursrechtelijke maatregelen	Gemeente					
- Waarschuwing gebiedsverbod		0		1	1	
- Gebiedsverbod		1	1	1	0	
- Waarschuwing gedragsaanwijzing		0		0	2	
- Gedragsaanwijzing		2	1	1	2	
- inzetten cameratoezicht in het kader van de openbare orde		1		1	1	
-inzetten veiligheidsrisicogebied		0	2	0	0	
- noodverordening of noodbevel			1	0	2	
Incidentmeldingen jeugdoverlast	politie	440	428	279	250	400
BIJ- en Risicomeldingen (ex-gedetineerden met een mogelijk veiligheidsrisico) **				6	4	
Controles waarbij hennep en/of harddrugs is aangetroffen (13b)	Gemeente				Totaal 21	
- waarna bestuurlijke waarschuwing		8	3	2	5	
- waarna sluiting pand		12	10	7	6	
- waarna last onder dwangsom				4	7	
Interne BIBOB-toetsen		144	165	67*		
- toetsen door landelijk bureau BIBOB		6	3	2		
- waarna voorschriften zijn opgelegd				0		

* We hebben niet overal een streefcijfer opgenomen omdat dit acties zijn die uitgevoerd worden als reactie op een openbare ordeverstoring of op het aantreffen van bijvoorbeeld hennep in een woning.
Door personeelswijzigingen is er in 2022 beperkte capaciteit geweest. Sinds juli 2022 is het Cluster Bibob opgericht. In 2022 is gestart met herijking van de toepassing van de Wet Bibob.
** Deze cijfers zijn nieuw in de programma evaluatie. We willen dit de komende jaren gaan monitoren.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Verwijzingen Halt 12-17 jaar per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	4	7	2022
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4	4,1	2022
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	6,2	5,8	2022
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,1	1,4	2022
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	3,1	2,1	2022
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	1%	2022

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Op wijkniveau komen verschillende gemeentelijke taken samen én kan je samen met bewoners en ondernemers werken aan een passende invulling. Door wijkgericht te werken kan je komen tot een integrale aanpak en oplossingen voor verschillende deelproblemen. Hierdoor verbeteren we de leefbaarheid in wijken waar er sprake is van complexe (multi)problematiek op sociaal, maatschappelijk vlak en op veiligheid. We werken in Oss met wijkcoordinatoren. Daarnaast zijn ook de BOA's en straatcoaches zichtbaar in de wijken. Een bredere, integralere wijkgerichte aanpak is wel gewenst.

Programma 9. Besturen in verandering van tijden

1. Inleiding

Besturen, samenwerken, organiseren, innoveren en digitaliseren.
De Gemeenteraad, het college van Burgemeester & Wethouders en de gemeentelijke organisatie werken samen aan een samenleving waarin we in verbinding zijn. In verbinding met onze inwoners, vrijwilligers, ondernemers en andere samenwerkingspartners. We doen dit voor de gehele Osse gemeente, ieder vanuit onze eigen rol. Belangrijke kernwaarden daarbij zijn: *zichtbaar, betrouwbaar en realistisch*.
Gemeente Oss is integer en transparant met respect voor elkaars functies en posities. Participatie en betrokkenheid bij de besluitvorming is belangrijk. Dit stimuleren we actief en hebben en plek in onze manier van werken. We willen dat inwoners betrokken zijn de gemeenschap en actief meedoen en initiatief nemen.
We willen samen duurzaam vooruit. Om dit te realiseren is een sterke organisatie nodig. Oss groeit en de organisatie groeit mee. We willen dat onze bedrijfsvoering en dienstverlening een stevig fundament vormen, meegroeien en inspelen op veranderende omstandigheden en nieuwe wetgeving. Verdergaande digitalisering, meer samenhang tussen de verschillende onderdelen en adequate stuurinformatie verstrekken maken onderdeel uit van deze ontwikkeling. Ook het zijn van een aantrekkelijke werkgever, onze medewerkers faciliteren om te kunnen groeien en het creëren van voldoende kennis en kunde om de opgaven uit te kunnen voeren is een belangrijke opgave.

2. Programma-onderdelen

2.1 Bestuur

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces*
- *Een zichtbare, moderne gemeenteraad die aansluiting heeft bij nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
Het vergaderstelsel van de Osse gemeenteraad borgt een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces. Hierbinnen is tijd en ruimte voor alle perspectieven.
De gemeenteraad kijkt ook gedurende een raadsperiode kritisch naar het vergaderstelsel en we maken gebruik van pilots om aanpassingen te doen om onze manier van vergaderen te kunnen verbeteren. Na de zomervakantie hebben we de regie om onderwerpen te agenderen meer bij de raad neergelegd en hebben we een strakke deadline ingevoerd voor het bespreken van Moties vreemd aan de orde van de dag in onze raadsvergaderingen. Ook hebben we de regels over inspreken door inwoners aangepast: tijdens de pilot kunnen inwoners alleen nog inspreken tijdens de commissievergaderingen en podiumbijeenkomsten. We proberen hiermee te bereiken dat inwoners zo vroeg als mogelijk in besluitvormingsprocessen hun stem laten horen en niet pas als de beeldvorming bij de raadsleden al grotendeels heeft plaatsgevonden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- In 2023 zijn we doorgegaan met onze activiteiten voor de jeugd en jongeren. We hebben 15 groepen 7/8 op bezoek gehad in de raadzaal voor het spel Democracity. In 2023 hebben geen klassen van middelbare scholen meegedaan met het klassenbezoek van ProDemos.
- Er hebben in totaal 75 inwoners of belanghebbenden ingesproken: 43 in de raadscommissies, 2 tijdens een podiumbijeenkomst en 30 in de raadsvergadering (inspreken in een raadsvergadering was mogelijk in de 1e helft van 2023).
- Er hebben twee hoorcommissies bestemmingsplannen plaatsgevonden over in totaal 4 Bestemmingsplannen.
- De griffiers uit de regio Noordoost Brabant organiseerden drie bijeenkomsten voor de raadsleden uit de regio om beter in positie te komen bij regionale samenwerkingsverbanden. In het voorjaar was er een verenigde voorbereidende bijeenkomst over de Regio Noordoost Brabant en de Veiligheidsregio. Vlak voor de zomervakantie was er een bijeenkomst over de RES NOB (Regionale energiestrategie Noordoost

Brabant) en in het najaar ging de regiobijeenkomst over de brandweer, de asiel- en Oekraïneopvang en huisvesting vergunninghouders en de Omgevingsdienst Brabant Noord.
- Daarnaast werden er door verschillende samenwerkingsverbanden zelf informatieve bijeenkomsten (soms digitaal) georganiseerd, zoals over de Maashorst, de Wmo, IBN, Afval en de Maasveren.
- We hebben de volgende bedrijven bezocht: DTV, Spierings Mobile Cranes en Pivot Park. Agrifood Capital organiseerde een radentour en de ambtelijke organisatie van Oss heeft de raads- en burgerleden ontvangen in de zogenaamde 'ronde door de organisatie'.
- We zijn doorgegaan met onze social media kanalen om de bekendheid met de gemeenteraad te verhogen. Om een impuls te geven aan raadscommunicatie zijn we aan de slag gegaan met een raadscommunicatieplan. Eind 2023 bespraken de fractievoorzitters het Uitvoeringsplan Raadscommunicatie en kreeg de raadsgriffie de opdracht om aan de slag te gaan met het uitvoeren van het plan.
- De Rekenkamercommissie heeft in 2023 het rapport 'Energietransitie' opgeleverd aan de gemeenteraad. Het betrof een gezamenlijk rekenkameronderzoek van de rekenkamers van Oss, Breda, Tilburg en Den Bosch. De Rekenkamercommissie heeft in 2023 een onderzoek over de Woonvisie en een onderzoek over toezicht en handhaving opgestart. Deze onderzoeken zullen in 2024 worden aangeboden aan de gemeenteraad.
- Het Manifest gemeente Oss over het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie stond in 2023 standaard op de agenda's van de agendacommissie en het fractievoorzittersoverleg.
- In de begroting 2023 zijn middelen vrijgemaakt voor extra capaciteit bij de raadsgriffie. Dit heeft geleidt tot een uitbreiding bij de raadsgriffie van 1fte. Ook is er gedurende 8 maanden een trainee werkzaam geweest bij de raadsgriffie.

2.2 Dienstverlening

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- In één keer goed: *We zorgen ervoor dat de inwoner in één keer goed geholpen wordt en het antwoord krijgt op de vraag*
- Dienstverlening met de menselijke maat: *We maken zaken doen met de gemeente gemakkelijk van vraag tot antwoord*
- Naadloze klantinteractie*: Dienstverlening is via alle kanalen consistent en transparant*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In één keer goed:
We slagen erin het grootste deel van onze contacten met inwoners in een keer af te ronden. Doordat we de klanttevredenheid monitoren weten we dat onze dienstverlening goed wordt gewaardeerd. We slagen erin vragen direct af te handelen, telefonisch of via live-chat door goed de informatie vanuit de organisatie op te halen en actueel te houden. Waar toch vervolgcontact nodig is, zetten we een actie uit voor de vakafdelingen. Dat gaat meestal goed maar kan zeker ook beter. Hiervoor investeren we in de interne samenwerking en het uitdragen van het belang van goede dienstverlening. We gebruiken hiervoor actief de feedback uit klanttevredenheidsonderzoeken.

Dienstverlening met de menselijke maat:
Bij de dienstverlening die we bieden vinden wij het belangrijk om aan te sluiten bij de behoeften/wensen die er zijn. We hebben onze digitale dienstverlening eenvoudiger en nog meer op maat gemaakt door een aantal nieuwe e-diensten aan te schaffen. Voor de minder digitaal vaardigden blijft de gang naar het gemeentehuis altijd mogelijk. Goed vakmanschap is daarbij belangrijk. Dit wordt op peil gehouden door opleidingen, trainingen en structurele coaching. Dit geldt voor alle medewerkers van het Publiekscentrum.
Bij de afgelopen verkiezingen hebben we extra aandacht besteed aan de toegankelijkheid van onze stemlocaties zodat het voor iedereen mogelijk was om een stem uit te brengen.

Naadloze klantinteractie:
Een van de redenen om e-diensten aan te schaffen is een doorontwikkeling van de integratie van onze online en offline dienstverlening. Met de nieuwe e-diensten maken we het vanaf 2024 mogelijk om vooraf door de inwoner ingevulde gegevens bij de balie al beschikbaar te hebben. Bij de verkiezingen zijn de voorzitters van de stemlocaties gefaciliteerd in het online doorgeven van de (tussentijdse) opkomstcijfers. Dit komt de transparantie en de efficiëntie van het verkiezingsproces ten goede.

Programma 2023 en verder:
We hebben ons vooral gericht op het opzetten van het programma Dienstverlening om een extra impuls te geven om aan onze dienstverlening te gaan werken. We hebben met elkaar de uitdagingen op het gebied van dienstverlening doorleefd. Dat heeft zich vertaald in een missie, visie en doelen voor het programma. We kiezen voor een praktische en actiegerichte aanpak. We sluiten ons aan bij de zaken die al lopen en passen ons aan naar het tempo van de organisatie. Een 'bouwteam' dat bestaat uit medewerkers uit alle domeinen gaat in vier sessies met elkaar de programma-activiteiten benoemen voor de 1e fase (2024-2025). Deze inspanningen en activiteiten zullen enerzijds vanuit het programma worden opgepakt en anderzijds worden geborgd in de afdelingen zelf.

Wat hebben we hiervoor gedaan?
- We hebben de randvoorwaarden geregeld om programmatisch met dienstverlening aan de slag te gaan.
- Vanuit het Programma Dienstverlening zijn we in het 4e kwartaal gestart met het project Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)/Wet digitale overheid (Wdo). Dit project heeft als doel de (digitale) dienstverlening te verbeteren door interacties tussen burgers, bedrijven en de overheid gemakkelijker, betrouwbaarder en veiliger te maken. Het resultaat is een gedegen plan van aanpak voor de werkzaamheden die nodig zijn voor de implementatie van deze twee landelijke wetten.
- We hebben de vindbaarheid van informatie op de website verder verbeterd en een voorstel voor een nieuw ontwerp gedaan, waardoor het voor onze inwoners gemakkelijker wordt om informatie snel te vinden. In 2024 wordt het nieuwe ontwerp toegepast. We schrijven een plan voor een online landschap dat toekomstbestendig is, past bij wat de gebruiker wil en aansluit bij de visie op dienstverlening. Dit advies komt in 2024.
- Ons Telefoniesysteem is opnieuw aanbesteed. Implementatie hiervan vindt begin 2024 plaats.
- We hebben onze huidige klanttevredenheidsvragenlijsten voor telefonie, balie en website herijkt; deze nemen we per februari 2024 in gebruik. De nieuwe vragenlijsten sluiten beter aan op de ambities die we hebben voor dienstverlening.
- Om meer grip te krijgen op onze (telefonische) bereikbaarheid werken we aan algemene basisafspraken en aan een bereikbaarheidsdashboard.
- We zijn begonnen met het opnemen van de kernwaarden en uitgangspunten van dienstverlening in beleidsstukken, processen, projecten en afdelingsplannen.
- We hebben periodieke gesprekken gehad met het programmateam Data. Mede door de hoge vraag aan dataproducten is de monitor voor prestatie- en effect-indicatoren is nog niet gerealiseerd. We gaan daar in 2024 mee verder.

2.3 Organisatie en personeel

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een goede match tussen vraag en aanbod van medewerkers nu en in de toekomst*
- *De ontwikkeling van talent in onze organisatie*
- *De (door)ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie waar het fijn werken is vanuit goed werkgeverschap*
- *De vitaliteit van onze medewerkers en het vergroten van hun werkplezier*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben in 2023 ook te maken gehad met de gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt. We hebben - net als vorig jaar - ca. 150 reguliere vacatures ingevuld. Een sterke groei, anderhalf keer zoveel als in 2021 (106 reguliere vacatures in dat jaar). Voor het grootste gedeelte van de vacatures kunnen we op de reguliere manier nog steeds tot een goede match komen (post and pray).

Het ziekteverzuim is in 2023 ten opzichte van 2022 licht gedaald. Het verzuimcijfer van heel 2023 is 6,66% en in 2022 was dit 6,84%.

Er is een duidelijke toename van het aantal integriteitsmeldingen te zien. Landelijk zie je de trend dat de bewustwording rondom grensoverschrijdend gedrag en integriteit door alle (media-) aandacht is gegroeid waardoor de bereidheid om meldingen te doen lijkt gegroeid. Dat is mooi, want op basis daarvan kun je het goede gesprek voeren met je medewerkers.

We leven in een tijd waarin veel maatschappelijke vraagstukken op ons afkomen en om hier goede antwoorden op te geven werken we aan een professionele organisatie die strategisch slagkrachtig is en werkt vanuit de bedoeling. Daarbij geven we ruimte aan initiatieven en innovatie, bouwen we aan een relevant netwerk en werken we aan vakmanschap.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Goede match

- We hebben de campagne voor het aantrekken van nieuwe medewerkers geactualiseerd, de website "WerkenbijOss" geactualiseerd en het proces van werving en selectie efficiënter en effectiever ingericht.
- We hebben een eerste aanzet gemaakt om te komen tot een nieuw en modern onboardingprogramma voor nieuwe medewerkers. In 2023 zijn 4 bijeenkomsten georganiseerd.

Arbeidsvoorwaarden

- We hebben extra budget gekregen voor het herijken van de reiskostenregeling. In 2023 is de vergoeding duurzaam reizen verhoogd naar maximaal € 750. Met het nog extra toegekende budget hiervoor brengen we een aantal scenario's in beeld wat bijdraagt aan aantrekkelijk werkgeverschap en voldoet aan de opdracht uit het klimaatakkoord (terugdringen CO2 uitstoot woon-werkverkeer).

Talentontwikkeling

- We hebben een opleiding digitaal leiderschap voor leidinggevenden georganiseerd, deze krijgt in 2024 opvolging.
- We hebben een begin gemaakt met trainingen over digitale vaardigheden (Q3 en Q4 2023).
- We hebben het leernetwerk "werken vanuit de bedoeling" verder en breder in de organisatie geïmplementeerd. Zo hebben we bijvoorbeeld een inspiratiebijeenkomst gehad met de gemeente Heusden. Een gemeentebrede sessie over "de oplossingenmachine".
- Het netwerk van strategen is opgezet en heeft o.a. advies gegeven over de strategische doelen van bedrijfsvoering.
- We zijn een programma integriteit gestart met een nieuw programma rondom eed en belofte, dilemma's op dinsdag en week van de integriteit. In 2024 komt er een opleiding voor alle medewerkers.

Organisatieontwikkeling

- We hebben de organisatievisie herijkt en beter relatie gebracht met andere richtinggevende documenten in de organisatie.
- We hebben aandacht voor de opbouw van onze managementfuncties en hebben inrichtingsprincipes met betrekking tot de 'span of control' vastgesteld.
- We zijn gestart met een notitie over rollen, taken, verantwoordelijkheden en samenhang van de verschillende managementlagen.

- Naar analogie van de besturingsfilosofie waarin we hebben afgesproken de bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie te leggen hebben we het volmachtenregister aangepast.

Vitaliteit
- We hebben de werkwijze van positieve gezondheid en hoe dat toe te passen voor leidinggevenden in gesprekken met medewerkers voorbereid, zodat er nog meer aandacht is voor het vergroten van werkplezier, verminderen van werkdruk en het houden van een goede werk-privé balans.
- We hebben voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van 60 jaar en ouder die toewerken naar het pensioen.

Samenwerking
- In het eerste kwartaal van 2023 is een medewerker strateeg samenwerking gestart om in het bijzonder de samenwerking op het gebied van G40, VNG zaken, RNOB en overleggen voor de regionale verstedelijking te versterken. Dit doen we door een schakelpunt te vormen voor bestuur en organisatie en door deelname te borgen aan deze netwerken.
- Ook is de gemeente Oss in maart 2023 uitgenodigd om deel te nemen in samenwerking BrabantStad en dit is op 20 juni 2023 formeel bevestigd. Daarmee maakt Oss onderdeel uit van een innovatief en duurzaam stedelijk netwerk van 7 krachtige Brabantse steden om steeds meer als één metropoolregio op te treden. Het samenwerken leidt ook tot voldoende kritische massa om innovaties te kunnen implementeren en gezamenlijk meer kunnen bereiken.

2.4 Digitalisering en datagedreven werken

Doelstellingen
We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Wij zijn een mens gedreven organisatie, die steeds beter gebruik maakt van waardevolle data*
- *Informatiebeveiliging is randvoorwaarde voor al ons handelen en is integraal onderdeel van ieders werk*
- *We hebben een moderne en wendbare IT architectuur en infrastructuur die de digitaliseringsambitie van de organisatie optimaal faciliteert*
- *De informatie van onze gemeente is duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Wij zijn een mens gedreven organisatie, die steeds beter gebruik maakt van waardevolle data
Voor een data gedreven gemeente is het nodig dat we de data veilig, betrouwbaar, laagdrempelig en op het juiste moment ter beschikking stellen aan alle medewerkers die het nodig hebben. Er is daarom een basis gelegd voor een efficiënt en veilig proces van data-ontsluiting tot data weergave. Daarbij hoort een generiek datawarehouse (DWH) dat automatisch gevuld wordt met actuele data vanuit de bronnen en met behulp van het standaard Gemeentelijk Gegevensmodel. Datakwaliteit heeft betrekking op de mate van geschiktheid van data voor het uiteindelijke gebruiksdoel. Dit betekent dat data betrouwbaar genoeg moet zijn om er conclusies aan te kunnen verbinden. Datakwaliteit stelt niet alleen eisen aan de data zelf, maar ook aan de wijze waarop deze wordt beheerd. Dit vormt een continu proces wat wordt versterkt door de inzet van Gegevens Leveringsovereenkomsten.

Anderen (bedrijven, organisaties, journalisten, onderzoekers) gebruiken onze gemeentedata, hebben deze nodig voor hun bedrijfsvoering, onderzoek of informatiebehoefte. Dit kan bijvoorbeeld gaan over plattegronden, geografische data, de verkiezingsuitslagen, een bewonersonderzoek, het algoritmeregister of de bijzondere bomen in de stad. Ook inwoners zijn steeds vaker op zoek naar gemeentelijke data. Het actief ontsluiten van beschikbare (open) data stimuleert hergebruik van overheidsinformatie.

De nieuwe mogelijkheden die technologie en data ons bieden vragen om extra aandacht voor rechten en waarden. Hoe gaan we om met de effecten van digitalisering op de relatie tussen overheid en burger en op de democratie? Eigenlijk gaat het om de vraag: in wat voor soort samenleving willen we leven? Welke gevolgen hebben deze ontwikkelingen voor de organisatie van de overheid? We pakken dit op binnen het programma data.

We hebben een moderne en wendbare IT architectuur en infrastructuur die de digitaliseringsambitie van de organisatie optimaal faciliteert

Met het sociaal domein en het domein Ruimte en Economie zijn strategische digitaliseringsagenda's ontwikkeld. Deze zijn input voor concrete digitaliseringsprojecten. Voor het Publieke domein is een nieuw communicatieplatform aanbesteed en zijn voor Burgerzaken voorbereidingen getroffen om de dienstverlening verdergaand te digitaliseren.
Er zijn daarbij aansluitend, gemeentebreed, een fors aantal grotere en kleinere cloudmigraties uitgevoerd.

Gemeenten staan continu voor nieuwe uitdagingen. Wijzigingen in beleid, wetgeving, strategie, afspraken of standaarden hebben invloed op we als gemeente onze taken invullen en uitvoeren. 'Werken onder architectuur', en daarbij gebruik maken van de Gemeentelijk Model Architectuur (GEMMA), helpt ons om goed om te kunnen gaan met alle uitdagingen. Dit is een continu proces om te zorgen voor een passende set aan systemen, hardware en software, processen en procedures.

De informatie van onze gemeente is duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar

Het maken van beheerplannen per proces is een doorlopend proces. Deze beheerplannen dragen bij aan het op orde hebben van de informatievoorziening en zorgen er mede voor dat informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar is. Een toetsmiddel voor de kwaliteit van de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT) is de ENSIA en daaruit blijkt ook het afgelopen jaar dat de kwaliteit op een steeds hoger niveau komt. Hiermee sorteren we ook voor op de ontwikkelingen van de Samenhangende objectengregistratie (SOR). Bovendien zijn de ontwikkelingen door invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwalitetisborging bouwen van invloed op de BAG.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de basis gelegd voor de pilot van een generiek cloud datawarehouse hiermee starten we in Q1 2024. Dit omvat alles, van gegevensverplaatsing tot realtime analyses, business intelligence en rapportage mogelijkheden.
- We hebben een format ontwikkeld voor een Gegevens LeveringsOvereenkomst (GLO). Dit is een instrument om afspraken over het gebruik van data vast te leggen. Dit is een randvoorwaarde voor datakwaliteitsverbetering.
- We hebben een dataportaal data.oss.nl ingericht om verder uit te bouwen. Dit wordt dé plek waar iedereen de beschikbare open data van de Gemeente Oss vindt.
- Ten behoeve van transparantie rondom het gebruik van algoritmes zijn we eind 2023 een project gestart dat wordt voortgezet in 2024. Hierbij gaan we uit van het landelijke algoritmeregister en is samenwerking gezocht met de VNG.
- We hebben om alle digitaliseringsontwikkelingen te stroomlijnen ingezet op project portfoliomanagement (PPM) hierdoor ontstaat inzicht en overzicht en wordt in samenhang geprioriteerd.
- Om projecten met een IT component te beoordelen en tot uitvoering te brengen hebben we een impact analyse proces ontwikkeld waarin vanuit verschillende expertises integraal naar nieuwe ontwikkelingen wordt gekeken.
- In dit kader van de invoering van MS365 hebben we 'MS365 tenzij...' beleid vastgesteld.
- We hebben een digitale infrastructuur opgeleverd ten behoeve van de invoering van de omgevingswet.
- De uitrol van MS365 is in 2023 gestart en programmatisch opgepakt zodat de totale context van het Moderne werken de volle aandacht krijgt.
- We zijn gestart met het digitaliseren van de uitgaande post. Dit doen we door actieve inzet van de berichtenbox (ook voor gemachtigden). Dit ondersteunt het thuiswerken. Medewerkers kunnen ook met werken op afstand hun postverwerking regelen.

- In 2023 hebben we intensief ingezet op de kwaliteitsverbetering en afstemming van de BAG en de BGT.
- We maakte in 2023 gebruik van luchtfoto's voor mutatiesignalering en gaan daar de komende jaren meer op leunen.
- Het werken onder architectuur is verder uitgewerkt en er is een basis gelegd voor het ontwikkelen van verschillende architectuurproducten die de gemeente helpen haar digitaliseringsambitie te behalen.

2.5 Participatie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Meer en kwalitatief goede vormen van participatie tussen inwoners en gemeente tot stand brengen*
- *Meer en beter maatschappelijke initiatieven omarmen en stimuleren*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In september 2022 stelde het college de bestuursopdracht participatie vast. In 2023 zijn we met de voorbereidingen voor de projecten, die in de bestuursopdracht genoemd zijn, gestart. Deze reis willen we samen met de raad, inwoners en partners maken en nemen daar de tijd voor.

Een van de onderdelen om tot meer en kwalitatief goede vormen van participatie te komen, is het opstellen van een visie op participatie. We hebben een documentenstudie gedaan en we hebben meerdere sessies georganiseerd om tot een gedeelde visie te komen; van een inspiratiesessie over participatie tot een 'benen op tafel'-sessie. Inmiddels ligt er een conceptvisie, die we binnenkort aanbieden aan de raad.

Per 1 maart 2023 is een projectleider 'participatie en lokale democratie' aangesteld die het project trekt. Hij heeft een start gemaakt met een duale werkgroep (raadsleden, ambtenaren en bestuurder) om het proces vorm te geven. Daarnaast is er een ambtelijke werkgroep om bij te dragen aan de stappen die de organisatie moet maken op het gebied van participatie. In die werkgroep zitten mensen van verschillende teams en afdelingen. De toegevoegde waarde van die werkgroep is dat er tijdens het traject, om van een visie tot beleid te komen, al acties worden opgepakt en input uit de organisatie wordt opgehaald en teruggebracht. Ook worden inwoners betrokken via het panel, aanvullend onderzoek en lopende participatietrajecten. Daarbij zijn ook de wijk- en dorpsraden betrokken in een traject waarbij we verkennen wat de rol van de wijk-en dorpsraad is. Via deze opzet zijn dus inwoners, gemeenteraad, wijk- en dorpsraden, college en ambtelijke organisatie betrokken bij de verdere ontwikkeling van het participatiebeleid in Oss. De kernvraag bij dit traject is: hoe betrekken we elkaar in de Osse samenleving (beter) bij ons ideeën, plannen en projecten? Wat spreken we daarover af en hoe organiseren we dat (beter)?

We hebben daarnaast de eerste stappen gezet voor het opstarten van het 'kennis- en expertisecentrum participatie' en een 'programma vakmanschapsontwikkeling (participatie)' met loketfunctie voor mensen die advies willen over hun participatie(aanpak) bij een initiatief. Het is nog te vroeg om inhoudelijke conclusies hieraan te verbinden of hier concrete resultaten bij te benoemen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een projectleider participatie en lokale democratie aangenomen.
- We hebben een documentenstudie gedaan om tot een visie te komen.
- We hebben verschillende sessies georganiseerd. Zoals bijvoorbeeld een inspiratiesessie op het thema participatie voor de raad en een 'benen op tafel'-sessie voor zowel raad en bestuurlijke als ambtelijke organisatie om input te krijgen voor de opinienota die daarna moet leiden tot een concept-visie op participatie.
- We zijn gestart met het opstellen van een visie op participatie. We hebben hiervan een eerste concept opgesteld. Let op: dit is nog slechts de visie, dus nog niet de aanpak of het nieuwe beleid.

- We zijn een werkgroep binnen de gemeente Oss gestart. Hierin zitten mensen uit de ambtelijke organisatie van verschillende teams en afdelingen. Ook zijn we een duale werkgroep gestart met raadsleden en ambtenaren.
- We zijn een traject gestart met de wijk- en dorpsraden over hun rol en de wijze waarop zij die effectief kunnen invullen.
- We hebben de eerste stappen om tot een kennis- en expertisecentrum participatie te komen gezet. We hebben er een formatie voor begroot per 2024 en een eerste profielschets opgesteld.
- We hebben de eerste stappen voor het programma vakmanschapsontwikkeling gezet. Daarbij zijn we gestart met een rondje langs de afdelingen en we hebben een opzet voor een workshop participatie gemaakt voor de ambtelijke organisatie.

2.6 Schadewijk

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het duurzaam versterken van de sociale structuur gericht op het herstellen van bestaanszekerheid, vergroten van kansengelijkheid en gezond leven makkelijker maken*
- *Het vergroten van de veiligheid door het terugdringen van overlast op straat, woonoverlast en ondermijning*
- *Het toekomstbestendig maken van de scholen, het wijkcentrum, de maatschappelijke opvang en ander maatschappelijk vastgoed*
- *Het realiseren van meer diversiteit en duurzaamheid op het gebied van wonen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2023 heeft er een doorstart van het programma Schadewijk plaatsgevonden. We hebben de ambitie en doelstellingen geactualiseerd: Het is onze ambitie om ervoor te zorgen dat de inwoners van Schadewijk evenveel maatschappelijke kansen hebben als inwoners in andere wijken van Oss. Dat is op dit moment niet het geval. Dit komt doordat in Schadewijk meer mensen dan elders in Oss te maken hebben met een niet-toekomstbestendige woning, armoede, lage inkomens, laag opleidingsniveau, en/of behorende tot een aandachtsgroep. Hiervoor is het nodig dat we een integrale aanpak vanuit het sociale en fysieke domein organiseren. Eind 2023 is hiervoor de bestuursopdracht programma Schadewijk vastgesteld door het college. Daarnaast hebben we de samenwerkingsstructuur ontwikkeld samen met BrabantWonen en ONS Welzijn. In 2023 heeft er opnieuw extra inzet plaatsgevonden in Schadewijk en er zijn afspraken gemaakt over de continuïteit daarvan in 2024. Ook hebben in 2023 de buurtwandelingen plaatsgevonden, dit is een bezoek gezamenlijk met alle professionals in de verschillende buurten om laagdrempelig in contact te komen met de bewoners van Schadewijk.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Samen met het Bewoners Overleg Team Schadewijk (BOTS) en de professionals uit de wijk hebben we buurtwandelingen georganiseerd waarin we gesprekken voerden met inwoners.
- In 2023 hebben we eerste verkennende gesprekken gevoerd met het de basisscholen uit de Schadewijk over de renovatie of nieuwbouw van hun gebouwen.
- In 2023 hebben we eerste verkennende gesprekken gevoerd met SMO het Verdihuis over de renovatie of nieuwbouw van hun gebouw.
- Het project 'Kom, doe en ontdek in de Schadewijk in Oss' (KODOSS) liep in 2023 af. Vanuit dit project organiseerden we samen met de scholen, ONS Welzijn, SEC, Muzelinck en andere partners buitenschoolse activiteiten voor kinderen in de basisschool-leeftijd. Vanwege de toegevoegde waarde voor de kinderen uit Schadewijk besloten we KODOSS met twee jaar te verlengen tot en met 2025.
- In 2023 hebben we voor een aantal ruimtelijke projecten de voorbereidingsfase doorlopen. Het gaat hierbij o.a. om Industriepark Oost-oost en Zwaluwstraat-Spoorlaan.
- We hebben in de bestuursopdracht de ambitie en doelstellingen vastgesteld, en de benodigde ambtelijke capaciteit geregeld.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Activiteiten:

- We blijven als gemeente Oss herkenbaar op het gebied van de Global Goals. Deze Sustainable Development Goals zijn verankerd in de beleids- en beheerscyclus en zijn uitgangspunt bij grote opgaven.
- We houden bij aanbestedingsprocedures rekening met duurzaam gebruik van grondstoffen, energieverbruik en sociale aspecten (social return). Dat geldt ook voor onze eigen bedrijfsvoering, zoals gebouwenbeheer, wagenpark en catering.
- Vanuit de doelstellingen van de Participatiewet, specifiek de banenafspraak, creëren we functies voor specifieke doelgroepen, onder andere door het aanpassen van takenpakketten (jobcarving).

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: Gendergelijkheid, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen, vrede, veiligheid en gerechtigheid en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde
Klanttevredenheid - directe dienstverlening - digitale dienstverlening	Waarstaatjegemeente.nl		 6,90 7,25	 6,74 7,09	 n.n.b. n.n.b.	Landelijk gemiddelde 6,90 7,11
Tevredenheid medewerkers	Gemeente		6,70			7,1
Ziekteverzuim	Gemeente	6,3	6,85	6,84	6,66	Landelijk gemiddelde 5,8%
Norm banenafspraak	VNG banenafspraak	24,64	26,71	36,7	35	22 banen van 25 uur (2019)

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer.

Indicator	Oss	Jaar
Formatie per 1.000 inwoners	8,9 fte	2023
Bezetting per 1.000 inwoners	8,3 fte	2023
Overhead	24%	2023
Apparaatskosten per inwoner	€ 946	2023
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur.	12,7%	2023

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

De arbeidsmarkt blijft krap. Mensen vinden en binden en daarna het juiste perspectief bieden blijft een grote uitdaging en kost veel capaciteit. We weten wat we hiervoor moeten doen maar kunnen niet alles tegelijk. De hoeveelheid werk binnen de opgave blijft hoog. Dit geldt ook voor andere onderdelen zoals IT en Dienstverlening. Presteren en verbeteren moeten hand in hand gaan. We ontwikkelen de organisatie maar zien ook dat er beperkingen zijn in tijd en middelen. We kunnen de uitvoeringsconsequenties van keuzes scherper laten zien zodat we zowel bestuurlijk als ambtelijk beter kunnen kiezen en prioriteren.

Programma 10. Financieel beleid

1. Inleiding

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden. We willen de lokale lastendruk voor onze inwoners en bedrijven laag houden.

2. Programma-onderdelen

2.1 Belastingen

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Beheerste lastendruk*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We streven er naar om de lokale lastendruk minimaal € 22,50 onder het landelijk gemiddelde te houden. In 2023 is dit ook gerealiseerd. Op basis van de jaarlijkse cijfers vanuit het COELO onderzoeksinstituut bleven we in 2023 maar liefst € 111 onder het landelijke gemiddelde. Onze OZB lag in 2023 € 23, de afvalstoffenheffing € 53 en de rioolheffing € 35 onder het landelijke gemiddelde.
In de programmabegroting 2024 is besloten om de OZB te verhogen met ongeveer € 24 (6,2%) en de afvalstoffenheffing met € 35,85.
Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen verwachten we dat de lokale lastendruk ruim onder het landelijke gemiddelde blijft.

Daarnaast willen we de gewenste opbrengst voor de gemeente tegen zo laag mogelijke uitvoeringskosten verkrijgen. De Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB) voert de belastingtaken voor ons uit. De portefeuillehouder financiën is lid van het dagelijks bestuur (vice-voorzitter).
De waarderingskamer heeft de BSOB de waardering "goed" gegeven met een extra ster.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De totale lastendruk lag in 2023 ruim onder het landelijke gemiddelde (€ 111 onder het landelijke gemiddelde). Voor het jaar 2023 is besloten om de OZB te verhogen met 2,8%. Dit was een beperkte inflatiecorrectie. In 2023 stonden we op plek 59 (van de 374 (deel)gemeenten) met de laagste lastendruk. Het jaar er voor op plaats 50.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor riolering. In 2023 is de rioolheffing verhoogd met 2,8%. Dit was nodig om (geleidelijk) weer te komen tot een kostendekkend tarief
- We hielden in 2023 de afvalstoffenheffing gelijk aan 2022. In de COELO vergelijkingscijfers wordt uitgegaan van het basisbedrag (kleine groene en een kleine grijze container) met een teruggave gebaseerd op 13-14 keer ledigen.
- Het oordeel van de waarderingskamer over de BSOB voor onze gemeente was "goed". Dit wordt aangeduid door de waarderingskamer met 4 sterren. Omdat de kwaliteit al meerdere jaren van dit goede niveau is, heeft de BSOB begin 2023 een extra ster ontvangen. "Goed" is van toepassing op een gemeente die WOZ-taxaties van goede kwaliteit levert en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen.

- De BSOB heeft veel aandacht besteed aan communicatie rondom het maken van bezwaar op de WOZ waarde om zo de bezwaren via "no cure no pay" bureaus terug te dringen. Ze hebben ook stevig gelobbyed voor een landelijke wetswijziging die 1-1-2024 ingaat, waarbij het verdienmodel voor deze bureaus minder aantrekkelijk wordt.
- De BSOB heeft gesprekken gevoerd met potentiële nieuwe toetreders c.q. nieuwe "afnemers"(via dienstverleningsovereenkomsten) om te komen tot een verantwoorde uitbreiding van de belastingsamenwerking. In 2023 is de gemeenschappelijke regeling daarvoor aangepast, zodat de mogelijkheid tot het sluiten van een dienstverleningsovereenkomst hierin is opgenomen. Per 1 januari 2024 nemen Son en Breugel, Nuenen en Geldrop / Mierlo via een dienstverleningsovereenkomst deel aan de BSOB.
- De BSOB maakt als organisatie een transitie door naar maximaal gedigitaliseerde werkprocessen met als doel het verbeteren van interne en externe kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. De uitvoerende en repeterende werkzaamheden worden geanalyseerd en daar waar het een significante tijdsbesteding betreft gerobotiseerd.
- We hebben in 2023 gewerkt aan het voorstel voor een eventuele subsidieregeling voor verenigingen en stichtingen om de OZB te compenseren. Op basis van het advies van het college is door de gemeenteraad besloten om geen nieuwe subsidieregeling hiervoor op te zetten.

2.2 Financiën

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Uitvoeren van een stabiel financieel beleid met heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In het coalitieakkoord 'Samen Duurzaam Vooruit' is gekozen voor een degelijk financieel beleid in onzekere tijden. Onze ambitie is om ons huishoudboekje blijvend op orde te houden door een stabiel financieel beleid, heldere afspraken en financiële lenigheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden.
We gaan voor een financieel stabiel beleid en doen verantwoorde investeringen. We gaan er ook vanuit dat de financiële schommelingen door de algemene uitkering de komende jaren blijven. Het is bijna vanzelfsprekend dat de grote voordelen die we nu zien ook een keer minder worden, of om kunnen slaan in tekorten. We willen daarom het extra beschikbare geld zo inzetten, dat wanneer het financiële beeld omslaat, we niet hoeven te snijden of bezuinigen in basisvoorzieningen. Voorspelbaar financieel beleid: in slechte en in goede tijden.
We krijgen te maken met toegenomen risico's en onzekerheden, zoals:
- effect landelijke verkiezingen voor de gemeentelijke financiën: maakt het nieuwe kabinet de bezuinigingen op het gemeentefonds (deels) ongedaan?
- huidige begrotingstekorten, met risico's op het gebied van jeugdzorg, onderwijshuisvesting, klimaat en cultuur.
- stijging van de rente (gekoppeld aan een grote financieringsbehoefte in de komende jaren)
- financiële positie van het grondbedrijf onder druk

VNG zet namens alle gemeenten in Nederland in op herstel van het accres van de algemene uitkering vanaf 2026 (het ravijnjaar), het afschaffen van de opschalingskorting en pleit ervoor dat er een goede balans komt voor gemeenten tussen taken en middelen.
De financiële positie van onze gemeente komt dus onder druk te staan. In de komende kadernota zal dit verder uitgewerkt worden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben via onder andere de G40 en de VNG blijvend ingezet op een lobby richting het Rijk op het gebied van:
    - voldoende middelen voor jeugdzorg en uitvoering Wmo;
    - terugdraaien van de zogenaamde opschalingskorting vanaf het jaar 2026;

    - herstel van de systematiek "samen de trap op- samen de trap af" vanaf het jaar 2026 en/of een invoering van een andere, stabielere financieringssystematiek met voldoende financiële middelen beschikbaar voor gemeenten
    - aanpassing van wetgeving rondom no cure-no pay bureaus.
    - voldoende middelen voor de uitvoering van de energietransitie;
- voldoende middelen voor de ruimtelijke opgaven.
- We voerden de formele rechtmatigheidsverklaring door het college in vanaf het jaar 2023.
- We hebben een fiscaal beleidskader vastgesteld waarin we onze fiscale visie, het fiscale beleid en de hoofdlijnen van de fiscale processen en organisatie hebben verwoord. We hebben een nieuw convenant horizontaal toezicht afgesloten met de belastingdienst.
- We hebben een frauderisico-analyse opgesteld en vastgesteld.
- We hebben stevig ingezet in control op grote projecten. Dit is gezien de grote ambities (Lievekamp, Golfbad, MFA's, woningbouw) en de stijgende rente noodzakelijk.
- We monitoren periodiek de betalingstermijn van onze facturen. De norm van 90% tijdige betaling binnen 30 dagen is gerealiseerd.
- Onze planning & controlproducten zijn digitaal beschikbaar via http://financien.oss.nl.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2020	2021	2022	2023	Streef-waarde
Oordeel accountant over rechtmatigheid en getrouwheid	Controlerapport accountant bij jaarrekening	Positief	Positief	Positief		Positief
Lokale lastendruk (lijst met goedkoopste gemeenten)	COELO	98e plaats	106e plaats	50e Plaats	59e plaats	geen
Lokale lastendruk: bedrag onder landelijk gemiddelde	COELO	€ 36	€ 37	€ 94	€ 111	Minimaal € 22,50
Oordeel waarderingskamer	Brief waarderingskamer	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Betaalgedrag gemeente (% tijdig betaald binnen 30 dagen)	Gemeente	91%	92%	86%		90%

* De gemiddelde waarde van een woning is volgens het COELO in 2023 gestegen met 16,7% (landelijk 16,8%). De gemiddelde waarde van een koopwoning bedraagt daarmee in 2023 € 415.100. Dit was in 2022 € 355.570.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 346.000	€ 348.000	2023
	€ 296.000	€ 299.000	2022
	€262.000	€ 272.000	2021
	€ 256.000	€ 255.000	2020
	€ 237.000	€ 237.000	2019
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	€ 805	€ 855	2023
	€ 779	€ 828	2022
	€ 774	€ 745	2021
	€ 740	€ 716	2020
	€ 707	€ 686	2019
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€ 835	€ 931	2023
	€ 810	€ 903	2022
	€ 774	€ 814	2021
	€ 740	€ 781	2020
	€ 707	€ 748	2019

Het ministerie van BZK heeft een database ontwikkeld met informatie over de financiën van gemeenten (www.financiengemeenten.nl). Deze database bevat financiële informatie op het niveau van individuele gemeenten (kengetallen, uitgaven van gemeenten t.o.v. andere gemeenten etc.).

4. Wat zouden we anders kunnen doen?

Zoals eerder in dit programma aangegeven komt de financiële positie van onze gemeente meer onder druk te staan. We zien toegenomen risico's en ontwikkelingen. Beide in positieve en negatieve zin. Daarom monitoren we deze risico's en ontwikkelingen en actualiseren we deze bij de kadernota en zetten daarin de koers neer richting de toekomst.